GENERALINIO ADVOKATO
YVES BOT IŠVADA,
pateikta 2015 m. rugsėjo 17 d.[1]

Sujungtos bylos C-659/13 ir C-34/14

C & J Clark International Ltd (C-659/13)
prieš
The Commissioners for Her Majesty's Revenue & Customs
(*First-tier Tribunal* (*Tax Chamber*) (Pirmosios instancijos teismas (mokesčių bylų skyrius))
(Jungtinė Karalystė) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)
ir
Puma SE (C-34/14)
prieš
Hauptzollamt Nürnberg

(Finanzgericht München (Miuncheno finansų teismas) (Vokietija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Dempingas — Reglamento (EB) Nr. 1472/2006 galiojimas — Tam tikros Kinijos ir Vietnamo kilmės avalynės su batviršiais iš odos importas"

1. Šiose bylose Teisingumo Teismo prašoma nuspręsti, ar 2006 m. spalio 5 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1472/2006, nustatantį galutinį antidempingo muitą ir laikinojo muito, nustatyto Kinijos Liaudies Respublikos ir Vietnamo kilmės tam tikros avalynės su batviršiais iš odos importui, galutinį surinkimą[2], reikia pripažinti negaliojančiu visų pirma todėl, kad Europos Komisija neišnagrinėjo Kinijos ir Vietnamo gamintojų ir eksportuotojų prašymų suteikti jiems rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančios įmonės statusą (toliau – RESVĮS). Teisingumo Teismas taip pat turės nuspręsti, kokios yra tokio negaliojimo pasekmės.

I – **Teisinis pagrindas**

A – *Tarptautinė teisė*

2. 1994 m. Sutartis dėl Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos VI straipsnio įgyvendinimo (PPO-GATT 1994)[3] yra pateikta Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) steigimo sutarties[4] 1A priede.

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — OL L 275, p. 1 (toliau – ginčijamas reglamentas).

3 — OL L 336, 1994, p. 103; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 21 t., p. 189; toliau – Antidempingo susitarimas.

4 — 1994 m. balandžio 15 d. Marakeše pasirašyta sutartis, patvirtinta 1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos sprendimu 94/800/EB dėl daugiašalių derybų Urugvajaus raunde (1986–1994) priimtų susitarimų patvirtinimo Europos bendrijos vardu jos kompetencijai priklausančių klausimų atžvilgiu (1986–1994) (OL L 336, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 21 t., p. 80).

3. Antidempingo susitarimo 6.10 straipsnis suformuluotas taip:

„Dažniausiai institucijos kiekvienam žinomam tiriamosios prekės eksportuotojui ar gamintojui nustato individualų (atskirą) dempingo lygį (maržą). Tais atvejais, kai eksportuotojų, gamintojų, importuotojų ar tiriamosios prekės rūšių yra taip daug, ir nustatyti individualius (atskirus) dempingo lygius (maržas) netikslinga, institucijos tirdamos gali apsiriboti arba pagrįstu suinteresuotųjų šalių ar prekių skaičiumi, imdamos pavyzdžius, kuriuos atrinko statistinės atrankos būdu iš atrankos metu turimos informacijos, arba procentine išraiška didžiausiu eksportu iš atitinkamos šalies, kuris gali būti pagrįstai ištirtas.“

4. Pagal šio susitarimo 9.2 straipsnį:

„Kai dėl kokios nors prekės įvedamas antidempingo muitas, kiekvienu atveju jis yra kitokio dydžio ir renkamas nediskriminuojant tokios prekės importo iš visų šaltinių, iš kurių buvo įvežama prekė dempingo kaina ir kėlė žalą, išskyrus importą iš tų šaltinių, iš kurių buvo priimti įsipareigojimai dėl kainų pagal šios Sutarties sąlygas. Institucijos įvardija tiriamosios prekės tiekėją ar tiekėjus. Tačiau, jeigu iš tos pačios šalies yra keli tiekėjai ir įvardyti visus šiuos tiekėjus netikslinga, institucijos gali įvardyti atitinkamą šalį tiekėją. Jeigu yra keli tiekėjai iš daugiau kaip vienos šalies, institucijos gali įvardyti arba visus tiekėjus, arba, jeigu tai netikslinga, visas šalis tiekėjas.“

B – *Sąjungos teisė*

1. Muitinės kodeksas

5. 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, kuriuo nustatomas Bendrijos muitinės kodeksas [5], 236 straipsnyje numatyta:

„1. Importo arba eksporto muitai grąžinami nustačius, kad tada, kai jie buvo sumokėti, tokių muitų suma nebuvo teisiškai privaloma sumokėti arba kad ši suma buvo įtraukta į apskaitą nesivadovaujant 220 straipsnio 2 dalimi.

Importo arba eksporto muitus atsisakoma išieškoti nustačius, kad tada, kai jie buvo įtraukti į apskaitą, tokių muitų suma nebuvo teisiškai privaloma sumokėti arba kad ši suma buvo įtraukta į apskaitą nesivadovaujant 220 straipsnio 2 dalimi.

Muitai negrąžinami ir neatsisakoma jų išieškoti, jeigu įvykių, dėl kurių buvo sumokėta arba įtraukta į apskaitą teisiškai neprivaloma sumokėti pinigų suma, priežastis buvo tyčiniai suinteresuoto asmens veiksmai.

2. Importo arba eksporto muitai grąžinami arba atsisakoma juos išieškoti, jeigu per trejus metus nuo skolininko informavimo apie tokių muitų sumą dienos atitinkamai muitinės įstaigai pateikiamas prašymas.

Šis laikotarpis pratęsiamas, jeigu suinteresuotas asmuo pateikia įrodymus, kad pateikti tokį prašymą per nustatytą laikotarpį jam sukliudė ypatingos aplinkybės arba *force majeure*.

Jeigu muitinė per šį laikotarpį pati nustato, kad susidarė kuri nors iš 1 dalies pirmojoje ar antrojoje pastraipose aprašytų padėčių, ji grąžina arba atsisako išieškoti muitą savo iniciatyva.“

5 — OL L 302, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 4 t., p. 307, toliau – Muitinės kodeksas.

2. Pagrindinis reglamentas

6. 1995 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 384/96 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių [6] siekiama perkelti Antidempingo susitarime esančias antidempingo taisykles. Šiuo tikslu jame apibrėžiamos taisyklės, visų pirma susijusios su dempingo skirtumo apskaičiavimu, tyrimo pradėjimo ir eigos procedūromis, laikinųjų ir galutinių priemonių nustatymu ir antidempingo priemonių pakartotinio nagrinėjimo trukme.

7. Pagrindinio reglamento 1 straipsnyje numatyta:

„1. Antidempingo muitas gali būti taikomas bet kuriam produktui dempingo kaina, kurį išleidus į laisvą apyvartą Bendrijoje būtų padaryta žala.

2. Produktu dempingo kaina yra laikomas produktas, jeigu jo eksporto į Bendriją kaina yra mažesnė nei palyginamoji panašaus produkto kaina įprastomis prekybos sąlygomis eksportuojančioje valstybėje.

<...>."

8. Šio reglamento 2 straipsnyje nustatyta:

„A. Normalioji vertė

1. Normalioji vertė paprastai yra nustatoma pagal kainas, kurias įprastomis prekybos sąlygomis moka arba turi mokėti nepriklausomi pirkėjai eksportuojančioje valstybėje.

Tačiau jeigu eksportuotojas eksportuojančioje valstybėje negamina arba neparduoda panašių produktų, normalioji vertė gali būti nustatoma pagal kitų tokio produkto pardavėjų ar gamintojų kainas.

Kainos tarp šalių, kurios įtariamos tarpusavyje susijusios arba sudariusios kompensacinį susitarimą, negali būti laikomos kainomis įprastomis prekybos sąlygomis ir nenaudojamos nustatant normaliąją vertę, nebent būtų nustatyta, kad tokie tarpusavio santykiai neturi įtakos šioms kainoms.

Siekiant nustatyti, ar dvi šalys yra susijusios, galima atsižvelgti į susijusių šalių apibrėžimą, pateiktą 1993 m. liepos 2 d. Komisijos reglamento (EEB) Nr. 2454/93, išdėstančio <...> reglamento Nr. 2913/92 <...> įgyvendinimo nuostatas [7], 143 straipsnyje.

2. Normaliajai vertei nustatyti paprastai naudojami panašaus produkto pardavimai vidaus vartojimui, jeigu tokių pardavimų kiekis sudaro 5 % arba daugiau nagrinėjamojo produkto pardavimų kiekio į Bendriją.

Tačiau gali būti naudojami ir mažesnės apimties pardavimų rodikliai, pavyzdžiui, kai mokama kaina laikoma tipiška tiriamoje rinkoje.

3. Jeigu įprastomis prekybos sąlygomis panašus produktas neparduodamas arba parduodamas nepakankamais kiekiais, arba kai dėl ypatingos situacijos rinkoje pardavimo rodikliai nesudaro galimybės deramai palyginti, panašaus produkto normalioji vertė apskaičiuojama pagal jo gamybos sąnaudas produkto kilmės valstybėje, pridėjus pagrįstas produkto pardavimo, bendrąsias ir administracines sąnaudas bei pagrįstą pelną, arba pagal eksporto į trečiąją valstybę įprastomis

6 — OL L 56, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 10 t., p. 45. Reglamentas iš dalies pakeistas 2005 m. gruodžio 21 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2117/2005 (OL L 340, p. 17, toliau – pagrindinis reglamentas).

7 — OL L 253, p. 1.

prekybos sąlygomis kainas, su sąlyga, kad tokios kainos yra tipiškos. Gali būti laikoma, *inter alia*, kad egzistuoja ypatinga nagrinėjamojo produkto rinkos situacija, kuri apibrėžta pirmoje pastraipoje, kai kainos yra dirbtinai sumažintos, kai vykdoma stambi barterinė prekyba arba kai yra nekomercinio perdirbimo susitarimas.

4. Panašaus produkto pardavimai eksportuojančios valstybės vidaus rinkoje arba pardavimai eksportui į trečiąją valstybę kainomis, mažesnėmis už produkto vieneto gamybos išlaidas (pastovias ir kintamas), prie jų pridėjus pardavimo, bendrąsias ir administracines išlaidas gali būti nelaikomi pardavimais įprastomis prekybos sąlygomis kainos atžvilgiu ir į juos gali būti neatsižvelgiama nustatant normaliąją vertę; ši nuostata taikoma tik tuo atveju, jei nustatoma, kad taip buvo parduodama pakankamai ilgą laiką, dideliais kiekiais ir tokiomis kainomis, kurios per pagrįstą laikotarpį nepadengia visų produkto išlaidų.

Jeigu kainos, kurios pardavimo metu yra mažesnės už išlaidas, viršija vidutines svertines tiriamojo laikotarpio išlaidas, tokios kainos laikomos padengiančios visas išlaidas per pagrįstą laikotarpį.

„Ilgas laikotarpis“ paprastai yra vien[i] metai, bet negali būti trumpesnis kaip šeši mėnesiai, o pardavimais žemiau už vieneto išlaidas, laikomi pardavimai pakankamai dideliais kiekiais nurodytu laikotarpiu, kai yra nustatyta, kad vidutinė svertinė pardavimo kaina yra mažesnė už vidutines svertines vieneto išlaidas, arba kad pardavimų žemiau už vieneto išlaidas, kiekis sudaro ne mažiau kaip 20 % pardavimų, naudojamų normaliajai vertei nustatyti.

5. Išlaidos paprastai skaičiuojamos remiantis tiriamosios šalies dokumentais, jeigu tokie dokumentai atitinka bendrai priimtus apskaitos principus nagrinėjamoje valstybėje, su sąlyga, kad tie dokumentai pagrįstai atspindi nagrinėjamojo produkto gamybos ir pardavimo sąnaudas. Jeigu su tiriamo produkto gamyba ir pardavimu susiję [susijusios] išlaidos nėra tinkamai atspindėtos suinteresuotosios šalies apskaitoje, jos bus koreguojamos arba nustatomos remiantis kitų tos pačios valstybės gamintojų ar eksportuotojų išlaidomis arba, kai tokia informacija nėra prieinama arba ja negali būti naudojamasi, bet kokiu kitu tinkamu pagrindu, įskaitant ir informaciją, gautą iš kitų tipinių rinkų.

Į pateiktus įrodymus dėl tinkamo išlaidų paskirstymo atsižvelgiama, jeigu matyti, kad taip paskirstytos lėšos buvo panaudotos. Nesant tinkamesnio metodo, pirmenybė teikiama išlaidų pasiskirstymui pagal produktų apyvartą. Jeigu šioje pastraipoje minėtos išlaidos dar neatsispindėjo skirstant išlaidas, jos turi būti atitinkamai koreguojamos, atsižvelgiant į tuos neperiodinių išlaidų straipsnius, kurie naudingi produktų gamybai ateityje ir (arba) dabar.

Tuo atveju, kai per tiriamąjį laikotarpį naujai panaudota didelių papildomų investicijų reikalaujanti įranga ir prastas gamybinių pajėgumų išnaudojimas pradedant veiklą turėjo įtakos sąnaudų dydžiui jų atsipirkimo laikotarpiu, vidutinės sąnaudos veiklos pradžios stadijoje pagal jau minėtas pasiskirstymo taisykles nustatomos tokios stadijos pabaigai, ir pagal 4 dalies antros pastraipos nuostatas įskaičiuojamos į tiriamojo laikotarpio vidutines svertines produkto sąnaudas. Veiklos pradžios stadijos trukmė apskaičiuojama pagal nagrinėjamo gamintojo ar eksportuotojo aplinkybes, tačiau negali būti ilgesnė už atitinkamą pradinę sąnaudų atsipirkimo laikotarpio dalį. Tyrimo laikotarpiu koreguojant sąnaudas tokiu būdu, atsižvelgiama į informaciją apie veiklos pradžios stadiją, trunkančią ilgiau nei toks tyrimo laikotarpis, bet tik tuo atveju, jeigu ji yra pateikta prieš patikrinimo apsilankymus ir per tris mėnesius nuo tyrimo pradžios.

6. Pardavimo, bendrųjų ir administracinių sąnaudų bei pelno sumos turi būti pagrįstos faktiniais duomenimis apie tiriamojo eksportuotojo ar gamintojo panašaus produkto gamybą ir pardavimus įprastomis prekybos sąlygomis. Tais atvejais, kai šių sumų negalima nustatyti tokiu būdu, jie [jos] gali būti nustatyti [nustatytos] bet kuriuo iš šių būdų:

a) pagal kitų tiriamų eksportuotojų ar gamintojų svertinį faktinių panašaus produkto gamybos ir pardavimų kilmės valstybės vidaus rinkoje sumų vidurkį;

b) pagal tiriamo eksportuotojo ar gamintojo tos pačios kategorijos produktų gamybos ir pardavimų įprastomis prekybos sąlygomis kilmės valstybės vidaus rinkoje faktines sumas;

c) bet kuriuo kitu pagrįstu būdu, su sąlyga, kad taip nustatytas pelnas neviršytų pelno, kurį paprastai gauna kiti eksportuotojai ar gamintojai parduodami tos pačios kategorijos produktus kilmės valstybės vidaus rinkoje.

7.

a) Importuojant iš ne rinkos ekonomikos valstybių <...>, normalioji vertė apskaičiuojama pagal trečiosios rinkos ekonomikos valstybės kainą arba apskaičiuotą vertę, arba pagal kainą, taikomą importuojant iš tokios trečiosios valstybės į kitas valstybes, įskaitant Bendriją, o jei tai neįmanoma – remiantis kuriuo nors kitu pagrįstu pagrindu, įskaitant už panašų produktą Bendrijoje faktiškai sumokėtą arba mokėtiną kainą, kuri prireikus tinkamai pakoreguojama, kad būtų įskaičiuojama pagrįsta pelno norma.

<...>

b) Atliekant su importu iš Kinijos Liaudies Respublikos, Vietnamo <...> susijusius antidempingo tyrimus, normalioji vertė apskaičiuojama pagal 1–6 dalis, jei remiantis vieno ar kelių gamintojų, kurių veikla turi būti tiriama, paduotais tinkamai pagrįstais skundais ir c punkte išdėstytais kriterijais ir tvarka įrodoma, kad minėtam gamintojui ar gamintojams dėl panašaus nagrinėjamojo produkto gamybos ir pardavimo vyrauja rinkos ekonomikos sąlygos. Kitais atvejais laikomasi a punkte išdėstytų taisyklių.

c) Pagal b punktą paduotas skundas turi būti išdėstomas raštu ir jame turi būti pateikta pakankamai įrodymų, jog gamintojas dirba rinkos ekonomikos sąlygomis, t. y.:

— įmonių sprendimai dėl kainų, išlaidų ir sąnaudų, įskaitant, pavyzdžiui, išlaidas žaliavoms, technologijoms ir darbo jėgai apmokėti, gamybai, pardavimams ir investicijoms, priimami pagal rinkoje vyraujančią pasiūlą ir paklausą bei valstybei per daug nesikišant į šią sritį, o pagrindinės gamybos sąnaudos iš esmės atitinka rinkos kainą,

— įmonės turi vieną aiškų svarbiausių apskaitos dokumentų, kurių nepriklausomas auditas buvo atliktas pagal tarptautinius apskaitos standartus ir kurie yra taikomi įvairiems tikslams, rinkinį,

— įmonių gamybos sąnaudoms ir finansinei būklei nedaro įtakos iš buvusios ne rinkos ekonomikos sistemos išlikę ženklūs iškraipymai, pirmiausia tie, kurie susiję su turto nuvertėjimu, kitais nurašymais, barterine prekyba ir mokėjimu kompensuojant skolas,

— nagrinėjamosioms įmonėms taikomi bankroto ir nuosavybės įstatymai, kurie garantuoja įmonių veiklos teisinį tikrumą bei pastovumą, ir

— valiuta konvertuojama pagal rinkos kursą.

Po specialių konsultacijų su Patariamuoju komitetu ir Bendrijos pramonei suteikus galimybę pareikšti pastabas, per tris mėnesius nuo tyrimo pradžios nustatoma, ar gamintojas atitinka minėtus kriterijus. Šis nustatytas statusas išlieka viso tyrimo metu. <...>.“

9. Pagrindinio reglamento 3 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Pagal šį reglamentą sąvoka „žala“, jei nenurodyta kitaip, suprantama kaip materialinė žala Bendrijos pramonei, materialinės žalos grėsmė Bendrijos pramonei arba materialinės kliūtys tai pramonei kurtis ir yra aiškinama pagal šio straipsnio nuostatas.

2. Žala nustatoma remiantis ją patvirtinančiais įrodymais ir objektyviai ištyrus: a) importo dempingo kaina kiekius ir poveikį panašių produktų kainoms Bendrijos rinkoje; ir b) tokio importo sąlygotą poveikį Bendrijos pramonei.

<...>

7. Taip pat turi būti nagrinėjami ir kiti, be importo dempingo kaina, žinomi veiksniai, kurie tuo pat metu daro neigiamą poveikį Bendrijos pramonei, siekiant, kad šių veiksnių padaryta žala nebūtų priskiriama importui dempingo kaina pagal 6 dalį. Tokio pobūdžio veiksniai gali būti: ne dempingo kainomis parduodamo importo kiekiai ir kainos, paklausos sumažėjimas ar vartojimo tendencijų pokyčiai, prekybos apribojimai ir konkurencija tarp trečiosios valstybės ir Bendrijos gamintojų, technologijos pažanga, Bendrijos pramonės eksporto plėtra ir gamybos našumo augimas.

<...>.“

10. Pagal to paties reglamento 5 straipsnį „Tyrimo inicijavimas“:

„1. Išskyrus 6 dalyje numatytus atvejus, tyrimas nustatyti įtariamo dempingo buvimą, mastą ir poveikį pradedamas, gavus raštišką bet kurio fizinio ar juridinio asmens arba asociacijos, neturinčios juridinio asmens teisių Bendrijos pramonės vardu pateiktą skundą.

<...>

4. Tyrimas pagal 1 dalį pradedamas tik tuo atveju, jeigu išnagrinėjus, kokiu mastu panašaus produkto gamintojai Bendrijoje pritaria ar nepritaria pateiktam skundui, nustatoma, kad skundas yra paduotas Bendrijos pramonės vardu. Skundas laikomas paduotas Bendrijos pramonės vardu, jeigu jam pritaria tie Bendrijos gamintojai, kurių bendra gamybos apimtis sudaro daugiau nei 50 % visų skundui pritariančių ar nepritariančių Bendrijos gamintojų, gaminančių panašų produktą, gamybos apimties. Tačiau tyrimas nepradedamas, jei skundui aiškiai pritariančių Bendrijos gamintojų gamybos apimtis sudaro mažiau nei 25 % visų Bendrijos gamintojų, gaminančių panašų produktą, gamybos apimties.

<...>.“

11. Minėto reglamento 9 straipsnyje numatyta:

„<...>

5. Kiekvienu atveju atitinkamo dydžio antidempingo muitas turi būti nustatomas, nediskriminaciniu pagrindu produktui, importuojamam dempingo kaina iš visų šaltinių ir darančiam žalos, išskyrus jo importą iš tų šaltinių, kurių įsipareigojimai buvo priimti pagal šio reglamento nuostatas. Reglamente nustatančiame muitą turi būti tiksliai apibrėžtas muitas kiekvienam tiekėjui arba, jeigu tai nepraktiška, ir paprastai, kai taikytinas 2 straipsnio 7 dalies a punktas, – nagrinėjamai tiekiančiajai valstybei.Tačiau tais atvejais, kai yra taikytinas 2 straipsnio 7 dalies a punktas, individualus muitas gali būti nustatytas eksportuotojams, kurie, remdamiesi tinkamai pagrįstais reikalavimais, gali įrodyti, kad:

a) jei įmonės yra visiškai ar dalinai užsienio kapitalo įmonės ar bendros įmonės, eksportuotojai gali nevaržomai grąžinti kapitalą bei pelną į savo šalį;

b) eksporto kainos ir kiekiai, pardavimo sąlygos ir terminai yra nustatomi laisvai;

c) akcijų dauguma priklauso privatiems asmenims. Direktorių valdyboje esantys ar svarbias vadovaujančias pareigas užimantys valstybės pareigūnai sudaro mažumą, arba įrodyti, kad bendrovė vis dėlto yra pakankamai nepriklausoma nuo valstybės kišimosi;

d) valiutų keitimo kurso perskaičiavimai yra atliekami pagal rinkoje nusistovėjusį valiutos kursą; ir

e) valstybės kišimasis nėra toks, kad leistų išvengti nustatytų priemonių, jei atskiriems eksportuotojams nustatyti skirtingi muitų tarifai.

6. Jeigu pagal 17 straipsnį Komisija apribojo savo tyrimą, bet kuris antidempingo muitas taikomas importui iš eksportuotojų ar gamintojų, pranešusių apie save pagal 17 straipsnį, bet netirtų, turi neviršyti vidutinio svertinio dempingo skirtumo nustatyto atrinktoms šalims. Taikydama šios dalies nuostatas, Komisija nepaiso nulinių ar *de minimis* skirtumų bei 18 straipsnyje nurodytomis aplinkybėmis nustatytų skirtumų. Individualūs muitai taikomi importui iš bet kurio eksportuotojo ar gamintojo, kuriam pagal 17 straipsnio nuostatas suteiktas individualus režimas [8].“

12. Pagrindinio reglamento 11 straipsnio 8 dalies pirmoje ir antroje pastraipose nustatyta:

„Nepažeisdamas 2 dalies nuostatų importuotojas gali prašyti, kad jam būtų grąžinti jo sumokėti muitai, įrodęs, kad dempingo skirtumas, kurio pagrindu buvo sumokėti muitai, buvo pašalintas arba sumažintas tiek, kad tapo mažesnis už galiojantį muitą.

Importuotojo prašymas grąžinti jo sumokėtus antidempingo muitus pateikiamas Komisijai. Toks prašymas pateikiamas per valstybę narę, kurios teritorijoje produktai išleisti į laisvą apyvartą per šešis mėnesius nuo tos dienos, kada kompetentingų valdžios institucijų buvo apskaičiuota privalomų mokėti galutinių muitų suma arba kada buvo galutinai priimtas sprendimas surinkti garantijomis užtikrintas laikinųjų muitų sumas. Valstybės narės nedelsiant perduoda tokį prašymą Komisijai.“

13. Galiausiai pagal šio reglamento 17 straipsnį, susijusį su atranka:

„1. Tais atvejais, kai skundo pateikėjų, eksportuotojų, importuotojų, produkto tipų ar sandorių yra labai daug, tyrimo mastas gali būti apribotas: arba tyrimui atrenkant tiktai pagrįstai nustatytą šalių, produktų ar sandorių pavyzdžių skaičių, kurie pagal atrankos metu turimą informaciją yra statistiškai tinkami, arba tiriant didžiausią tipišką produkcijos, pardavimo ar eksporto kiekį, kurį galima pagrįstai ištirti per turimą laiką.

<...>

3. Tais atvejais, kai tyrimo mastas yra ribojamas pagal šį straipsnį, individualus dempingo skirtumas vis dėlto nustatomas kiekvienam iš pradžių neatrinktam eksportuotojui ar importuotojui, kuris pateikia reikalingą informaciją per šiame reglamente nurodytą laiką, išskyrus atvejį, kai eksportuotojų ar importuotojų yra tiek daug, kad individualūs nagrinėjimai pernelyg apsunkintų tyrimą ir trukdytų užbaigti jį laiku.

<...>.“

8 — Toliau – IR.

3. Ginčijamas reglamentas

14. Po to, kai 2005 m. liepos 7 d. pradėjo tyrimą, Komisija 2006 m. kovo 23 d. priėmė Reglamentą (EB) Nr. 553/2006, nustatantį laikinąjį antidempingo muitą Kinijos Liaudies Respublikos ir Vietnamo kilmės tam tikros avalynės su batviršiais iš odos importui [9].

15. Europos Sąjungos Taryba ginčijamą reglamentą priėmė 2006 m. spalio 5 d. Šiuo reglamentu Kinijos ir Vietnamo kilmės tam tikros avalynės su batviršiais iš odos importui nustatytas galutinis antidempingo muitas. Komisija taikė pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalyje numatytą procedūrą ir pagal to paties reglamento 17 straipsnį – atrankos techniką, kad nustatytų antidempingo muitus, atrinkdama Kinijos ir Vietnamo gamintojus ir eksportuotojus (toliau – atranka).

16. Pagal ginčijamo reglamento 1 straipsnio 3 dalį visoms Kinijoje įsteigtoms bendrovėms nustatytas 16,5 % laikinojo antidempingo muito tarifas, išskyrus *Golden Step Industrial Co. Ltd* (toliau – *Golden Step*), ir 10 % visoms Vietname įsteigtoms bendrovėms. *Golden Step*, kuriai buvo suteiktas RESVĮ statusas, kaip tai suprantama pagal pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies b punktą, buvo nustatytas 9,7 % tarifas.

17. Ginčijamo reglamento 3 straipsnyje buvo numatyta, kad jis bus taikomas dvejus metus. Priėmusi Įgyvendinimo reglamentą (ES) Nr. 1294/2009 [10], Taryba pratęsė ginčijamame reglamente nustatytų antidempingo muitų galiojimą 15 mėnesių, t. y. iki 2011 m. kovo mėn. pabaigos.

II – **Pagrindinių bylų faktinės aplinkybės**

18. *Brosmann Footwear (HK) Ltd*, *Seasonable Footwear (Zhongshan) Ltd*, *Lung Pao Footwear (Guangzhou) Ltd* ir *Risen Footwear (HK) Co., Ltd* (toliau kartu – *Brosmann ir kt.*) padavė apeliacinį skundą dėl Sprendimo *Brosmann Footwear (HK) ir kt. / Taryba* (T-401/06, EU:T:2010:67), kuriuo Europos Sąjungos Bendrasis Teismas atmetė jų ieškinį dėl ginčijamo reglamento dalinio panaikinimo. *Zhejiang Aokang Shoes Co., Ltd* (toliau – *Zhejiang Aokang*) taip pat kreipėsi į Teisingumo Teismą su apeliaciniu skundu dėl Sprendimo *Zhejiang Aokang Shoes / Taryba* (T-407/06 ir T-408/06, EU:T:2010:68), kuriuo Bendrasis Teismas atmetė šios bendrovės ieškinį dėl to paties reglamento dalinio panaikinimo. Iš esmės ir *Brosmann ir kt.*, ir *Zhejiang Aokang* prašė Teisingumo Teismo panaikinti šiuos sprendimus ir ginčijamą reglamentą tiek, kiek jie susiję su šiomis bendrovėmis.

19. Teisingumo Teismas patenkino jų reikalavimą ir panaikino minėtus sprendimus ir ginčijamą reglamentą, kiek jis buvo susijęs su *Brosmann ir kt.* [11] ir *Zhejiang Aokang* [12].

20. Šiuose sprendimuose Teisingumo Teismas visų pirma nusprendė, kad nors Komisija taikė atrankos techniką, „Komisijos pareiga priimti sprendimą dėl ūkio subjekto prašymo suteikti RESVĮS aiškiai išplaukia iš pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies b punkto. Ši nuostata nustato pareigą apskaičiuoti normaliąją vertę pagal to paties straipsnio 1–6 dalis, jei iš vieno ar kelių gamintojų

9 — OL L 98, p. 3, toliau – laikinasis reglamentas.

10 — 2009 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentas kuriuo, pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 384/96 11 straipsnio 2 dalį atlikus priemonių galiojimo termino peržiūrą, tam tikrai importuojamai Vietnamo ir Kinijos Liaudies Respublikos kilmės avalynei su batviršiais iš odos nustatomas galutinis antidempingo muitas, kurio taikymas išplėstas tam tikrai importuojamai iš Ypatingojo Administracinio Kinijos Regiono Makao siunčiamai avalynei su batviršiais iš odos, deklaruojamai kaip Ypatingojo Administracinio Kinijos Regiono Makao kilmės arba ne (OL L 352, p. 1, toliau – Pratęsimo reglamentas).

11 — Žr. Sprendimą *Brosmann Footwear (HK) ir kt. / Taryba* (C-249/10 P, EU:C:2012:53).

12 — Žr. Sprendimą *Zhejiang Aokang Shoes / Taryba* (C-247/10 P, EU:C:2012:710).

paduotų tinkamai pagrįstų skundų paaiškėja, kad minėtas gamintojas ar gamintojai veikia rinkos ekonomikos sąlygomis. Dempingo skirtumo apskaičiavimo būdas neturi reikšmės tokiai pareigai, susijusiai su kiekvieno gamintojo veiklos gaminant ir parduodant panašų produktą ekonominių sąlygų pripažinimu“ [13].

A – *Byla C-659/13*

21. Nuo 2007 m. gegužės 1 d. iki 2010 m. rugpjūčio 31 d. *C & J Clark International Ltd* (toliau – *C & J Clark*) iš Kinijos ir Vietnamo importavo avalynę su batviršiais iš odos. Šis importas pagal ginčijamo reglamento nuostatas buvo apmokestintas antidempingo muitu.

22. 2010 m. birželio 30 d. *C & J Clark* pateikė prevencinį skundą su prašymu pagal Muitinės kodekso 236 straipsnį grąžinti už minėtų prekių importą sumokėtus 42 592 829,52 svaro sterlingų (GBP) antidempingo muitų. Šis skundas buvo grindžiamas tuo, kad bylos, kuriose priimti sprendimai *Brosmann Footwear (HK) ir kt. / Taryba* (C-249/10 P, EU:C:2012:53) ir *Zhejiang Aokang Shoes / Taryba* (C-247/10 P, EU:C:2012:710), tuo metu buvo nagrinėjamos Teisingumo Teisme, ir tuo kad, *C & J Clark* teigimu, jeigu šie ieškiniai būtų patenkinti, jai turėtų būti grąžinti jos sumokėti antidempingo muitai.

23. Po sprendimų minėtose bylose paskelbimo *C & J Clark* dar kartą pateikė prašymą grąžinti sumokėtus antidempingo muitus, manydama, kad šie sprendimai taip pat taikomi jos tiekėjams. 2013 m. kovo 13 d. *Commissioners for Her Majesty's Revenue & Custom* atmetė šį prašymą motyvuodami tuo, kad nė viena iš *C & J Clark* importuotų prekių nebuvo minėtuose sprendimuose nurodytų eksportuotojų arba gamintojų.

24. 2013 m. balandžio 11 d. *C & J Clark* pareiškė ieškinį dėl tokio sprendimo *First-tier Tribunal (Tax Chamber)*, ginčydama ginčijamo reglamento galiojimą.

B – *Byla C-34/14*

25. *Puma SE* (toliau – *Puma*) 2006–2011 m. į Europos Sąjungą importavo Kinijos ir Vietnamo kilmės avalynę su batviršiais iš odos. Pagal ginčijamo reglamento nuostatas ji sumokėjo antidempingo muitus, susijusius su šiuo importu, iš viso 5 059 386,70 EUR. Jos tiekėjos buvo Kinijos bei Vietnamo įmonės ir jų susijusios įmonės.

26. Kai kurie iš šių tiekėjų buvo atrinkti per tyrimą ir buvo atlikti jų patikrinimai vietoje. Kiti *Puma* tiekėjai, kurie norėjo bendradarbiauti, nebuvo įtraukti į šią atranką.

27. 2011 m. gruodžio 21 d. ir 2012 m. sausio 20 d. *Puma* paprašė *Hauptzollamt Nürnberg* (Niurnbergo centrinė muitinė) pagal Muitinės kodekso 236 straipsnį grąžinti per laikotarpį nuo 2006 m. balandžio 7 d. iki 2011 m. balandžio 1 d. jos sumokėtus antidempingo muitus, iš viso 5 100 983,90 EUR. Kartu *Puma* prašė pratęsti importo muitų grąžinimo terminą, kad būtų apimtas visas nagrinėjamas laikotarpis, taigi atgaline data nuo 2006 m. balandžio 7 d.

28. 2012 m. liepos 5 d. sprendimu *Hauptzollamt Nürnberg* atmetė *Puma* prašymą remdamasi tuo, kad Teisingumo Teismas panaikino ginčijamą reglamentą tik kai kurių gamintojų atžvilgiu ir nė vienas nėra jos tiekėjas.

13 — Žr. Sprendimą *Brosmann Footwear (HK) ir kt. / Taryba* (C-249/10 P, EU:C:2012:53, 38 punktas). Taip pat žr. Sprendimą *Zhejiang Aokang Shoes / Taryba* (C-247/10 P, EU:C:2012:710, 28–30 punktai).

29. 2012 m. liepos 18 d. *Puma* apskundė tokį sprendimą, kartu pakeisdama prašomą grąžinti sumą, kuri nuo tol sudarė 5 059 386,70 EUR. 2012 m. lapkričio 13 d. *Hauptzollamt Nürnberg* atmetė šį skundą.

30. Taigi *Puma* pareiškė ieškinį dėl tokio sprendimo *Finanzgericht München*.

III – **Prejudiciniai klausimai**

31. *First-tier Tribunal (Tax Chamber)* ir *Finanzgericht München* kyla abejonių dėl ginčijamo reglamento galiojimo. Taigi jie nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui prejudicinius klausimus.

A – *Byla C-659/13*

32. *First-tier Tribunal (Tax Chamber)* Teisingumo Teismui pateikė tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar ginčijamas reglamentas negalioja kaip pažeidžiantis pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies b punktą ir 9 straipsnio 5 dalį, nes Komisija nenagrinėjo eksportuojančių Kinijos ir Vietnamo gamintojų, kurie nebuvo atrinkti pagal pagrindinio antidempingo reglamento 17 straipsnį, prašymų dėl [RESVĮS] ir [IR]?

2. Ar ginčijamas reglamentas negalioja kaip pažeidžiantis pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies c punktą, nes per tris mėnesius nuo eksportuojančių Kinijos ir Vietnamo gamintojų, kurie nebuvo atrinkti pagal pagrindinio reglamento 17 straipsnį, prašymų dėl [RESVĮS] tyrimo pradžios Komisija neatliko nustatymo?

3. Ar ginčijamas reglamentas negalioja kaip pažeidžiantis pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies c punktą, nes per tris mėnesius nuo eksportuojančių Kinijos ir Vietnamo gamintojų, kurie buvo atrinkti pagal pagrindinio reglamento 17 straipsnį, prašymų dėl [RESVĮS] tyrimo pradžios Komisija neatliko nustatymo?

4. Ar ginčijamas reglamentas negalioja kaip pažeidžiantis pagrindinio reglamento 3 straipsnį, 4 straipsnio 1 dalį, 5 straipsnio 4 dalį ir 17 straipsnį, nes Bendrijos pramonės gamintojai bendradarbiavo nepakankamai, kad Komisija galėtų atlikti galiojantį žalos įvertinimą ir juo remiantis galiojantį priežastinio ryšio įvertinimą?

5. Ar ginčijamas reglamentas negalioja kaip pažeidžiantis pagrindinio reglamento 3 straipsnio 2 dalį ir EB 253 straipsnį, nes iš tyrimo bylos matyti, jog žala Bendrijos pramonei buvo įvertinta remiantis iš esmės duomenimis su trūkumais, ypač kai ginčijamame reglamente nenurodyta, kodėl nebuvo paisoma šių įrodymų?

6. Ar ginčijamas reglamentas negalioja kaip pažeidžiantis pagrindinio reglamento 3 straipsnio 7 dalį, nes jame kiti faktoriai, kurie, kaip žinoma, daro žalą, nebuvo tinkamai atskirti nuo tariamai dempinguoto importo ir atskleisti?

7. Kiek valstybės narės teismas gali remtis Teisingumo Teismo bylose *Brosmann Footwear (HK) ir kt. / Taryba* (C-249/10 P, EU:C:2012:53) ir *Zhejiang Aokang Shoes / Taryba* (C-247/10 P, EU:C:2012:710) priimtuose sprendimuose pateiktu ginčijamo reglamento išaiškinimu spręsdamas, ar bendrovės, kurios, kaip ir pareiškėjos bylose *Brosmann* ir *Zhejiang Aokang*, nebuvo atrinktos, nors pateikė prašymus dėl [RESVĮS] ir IR, kurie nebuvo nagrinėti, teisiškai neprivalėjo mokėti muitų, kaip tai suprantama pagal Muitinės kodekso 236 straipsnį?“

B – *Byla C-34/14*

33. *Finanzgericht München* pateikė Teisingumo Teismui tokius klausimus:

„1. Ar ginčijamas reglamentas ir pratęsimo reglamentas galioja visos apimties, jeigu jie nebuvo panaikinti sprendimais *Brosmann Footwear (HK) ir kt. / Taryba* (C-249/10 P, EU:C:2012:53) ir *Zhejiang Aokang Shoes / Taryba* (C-247/10 P, EU:C:2012:710)?

2. Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, tačiau minėtieji reglamentai nėra negaliojantys:

a) kuriems [Kinijoje ir Vietname įsteigtiems] eksportuotojams ir gamintojams, iš kurių *Puma* 2006–2011 m. įsigijo prekių, negalioja ginčijamas reglamentas ir pratęsimo reglamentas?

b) ar minėtų reglamentų visiškas arba dalinis panaikinimas yra ypatingos aplinkybės arba *force majeure*, kaip tai suprantama pagal Muitinės kodekso 236 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą?“

IV – **Analizė**

A – *Dėl prieštaravimo, grindžiamo ginčijamo reglamento ir pratęsimo reglamento neteisėtumu*

34. Taryba ir Komisija mano, kad pareiškėjos pagrindinėse bylose prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme nepagrįstai pateikia prieštaravimą, grindžiamą ginčijamo reglamento neteisėtumu. Pirma, *Puma* turėjo galimybę pareikšti ieškinį dėl šio reglamento panaikinimo Sąjungos teisme. Tačiau Komisija primena teismo praktiką, suformuluotą Sprendime *TWD Textilwerke Deggendorf*[14], pagal kurią asmuo negali nacionaliniame teisme naudingai ginčyti Sąjungos akto teisėtumo, jeigu galėjo ginčyti šį aktą tiesioginiu ieškiniu dėl panaikinimo ir leido pasibaigti šiuo klausimu numatytam privalomajam terminui[15].

35. Antra, Taryba ir Komisija mano, kad pareiškėjos pagrindinėse bylose taip pat turėjo galimybę pareikšti ieškinį remdamosi pagrindinio reglamento 11 straipsnio 8 dalimi, kurioje numatyta, kad importuotojas gali prašyti grąžinti surinktus muitus, jeigu įrodoma, kad dempingo skirtumas, kurio pagrindu sumokėti muitai, buvo pašalintas arba taip sumažintas, kad tapo mažesnis už galiojantį muitą. Taigi, minėtų institucijų teigimu, pareiškėjos pagrindinėse bylose, remdamosi nacionaliniame teisme pateiktu prašymu pripažinti aktą negaliojančiu, negali apeiti šioje nuostatoje nustatytų reikalavimų ir terminų. Tad teismo praktiką, suformuluotą Sprendime *TWD Textilwerke Deggendorf*[16], reikia pritaikyti šiam atvejui.

36. Trečia, Taryba ir Komisija mano, kad importuotojai, kaip antai *C & J Clark* ir *Puma*, negali remtis galimu teisės į prašymo suteikti RESVĮS arba taikyti IR išnagrinėjimą pažeidimu siekdami, kad būtų pripažintas ginčijamo reglamento ir pratęsimo reglamento negaliojimas. Šių institucijų teigimu, tai yra subjektinė teisė, pripažįstama tik tokį prašymą pateikusiems gamintojams ir eksportuotojams.

14 — C-188/92, EU:C:1994:90.

15 — 17 ir 18 punktai.

16 — C-188/92, EU:C:1994:90.

37. Pirmiausia noriu priminti, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką asmens teisė teisme užginčyti Sąjungos aktų nuostatų galiojimą reiškia, kad ši šalis neturėjo teisės pagal SESV 263 straipsnį pareikšti tiesioginio ieškinio dėl šių aktų. Tačiau iš tos pačios teismo praktikos matyti, kad toks tiesioginis ieškinys neabejotinai turi būti priimtinas [17].

38. Konkrečiai kalbant apie antidempingo muitus nustatančius reglamentus, pasakytina, jog Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad nors pagal savo prigimtį ar taikymo sritį šie reglamentai yra norminio pobūdžio, jie gali būti tiesiogiai ir konkrečiai susiję su tais nagrinėjamų produktų gamintojais ir importuotojais, kurie laikomi atsakingais už dempingą naudojant iš jų prekybinės veiklos gautus duomenis. Paprastai tai taikoma toms gamybos ir eksporto įmonėms, kurios gali įrodyti, jog buvo įvardytos Tarybos ir Komisijos priimtuose aktuose arba įtrauktos į parengtinį tyrimą. Tas pats pasakytina ir apie nagrinėjamų produktų importuotojus, kurių perpardavimo kainos buvo pagrindas nustatyti eksporto kainas ir kuriems dėl to turi įtakos dempingo konstatavimas [18]. Teisingumo Teismas taip pat nusprendė, kad su trečiųjų šalių eksportuotojais, kurių produktams taikomi antidempingo muitai, susiję importuotojai gali skųsti šiuos muitus nustatančius reglamentus, be kita ko, tais atvejais, kai eksporto kaina buvo apskaičiuota remiantis šių importuotojų taikomomis perpardavimo Bendrijos rinkoje kainomis ir kai pats antidempingo muitas buvo apskaičiuotas remiantis šiomis perpardavimo kainomis [19].

39. Pagrindinėse bylose Komisija teigia, kad *Puma* yra *original equipment manufacturer* [20], tad pagal Teisingumo Teismo praktiką ji negali remtis neteisėtumu grindžiamu prieštaravimu. Per posėdį Komisija laikėsi nuomonės, kad tas pats taikoma ir *C & J Clark*.

40. Sprendimuose *Nashua Corporation ir kt. / Komisija ir Taryba* [21] ir *Gestetner Holdings / Taryba ir Komisija* [22] Teisingumo Teismas, nemanydamas, kad ieškovės, laikomos OEM, yra importuotojos ar eksportuotojos, atsižvelgė į ypatingus jų ir gamintojų, kuriems buvo taikomos antidempingo priemonės, komercinius santykius. Jis taip pat pripažino, kad, atsižvelgiant į šiuos santykius, šie OEM buvo susiję su išvadomis dėl inkriminuotos dempingo veiklos, todėl tiesiogiai ir konkrečiai – su nagrinėjamų reglamentų dėl gamintojų dempingo veiklos nuostatomis [23], taigi turėjo teisę pareikšti ieškinį dėl šių reglamentų panaikinimo.

41. Tiksliau Teisingumo Teismas pažymėjo, kad, norint nustatyti normaliąją vertę, gamintojų ir eksportuotojų pelno marža buvo sumažinta atsižvelgus į jų ir OEM santykių ypatybes, todėl dempingo skirtumas buvo kitoks nei nustatytas atitinkamiems produktams, pažymėtiems paties eksportuotojo prekių ženklu, parduoti. Taigi nustatant antidempingo muitą buvo atsižvelgta į visus dempingo skirtumus. Teisingumo Teismas taip pat pažymėjo, kad nagrinėjami ūkio subjektai, taip pat OEM, buvo identifikuoti Sąjungos institucijų [24]. Todėl nekilo abejonių, kad šie OEM buvo įtraukti į tyrimą ir individualizuoti nagrinėjamuose reglamentuose.

42. Tačiau nagrinėjamųjų bylų atveju taip nėra.

17 — Sprendimas *Valimar* (C-374/12, EU:C:2014:2231, 28 ir 29 punktai ir juose nurodyta teismo praktika). Taip pat žr. Sprendimą *TMK Europe* (C-143/14, EU:C:2015:236, 18 punktas).

18 — Sprendimas *Valimar* (C-374/12, EU:C:2014:2231, 30 ir 31 punktai ir nurodyta teismo praktika).

19 — Ten pat, 32 punktas ir jame nurodyta teismo praktika.

20 — Toliau – OEM. Teisingumo Teismas apibrėžia OEM kaip tiekėją, tiekiantį savo prekių ženklu pažymėtus produktus, kuriuos pagamino kitos įmonės (žr. Sprendimo *Nashua Corporation ir kt. / Komisija ir Taryba*, C-133/87 ir C-150/87, EU:C:1990:115, 3 punktą).

21 — C-133/87 ir C-150/87, EU:C:1990:115.

22 — C-156/87, EU:C:1990:116.

23 — Sprendimai *Nashua Corporation ir kt. / Komisija ir Taryba* (C-133/87 ir C-150/87, EU:C:1990:115, 16–20 punktai) ir *Gestetner Holdings / Taryba ir Komisija* (C-156/87, EU:C:1990:116, 19–23 punktai).

24 — Žr. ankstesnę išnašą.

43. Nagrinėjamu atveju nei iš ginčijamo reglamento, nei iš pratęsimo reglamento, nei iš bylos dokumentų negalima daryti išvados, kad dempingo skirtumas buvo nustatytas remiantis *C & J Clark* ir *Puma* perduota informacija ir ekonominiais duomenimis. Siekdama įrodyti, kad pareiškėjos pagrindinėse bylose galėjo pareikšti ieškinį dėl šių reglamentų panaikinimo, Komisija nurodo laikinojo reglamento 119 ir 120 konstatuojamąsias dalis ir ginčijamo reglamento 132–135 konstatuojamąsias dalis.

44. Laikinojo reglamento 119 ir 120 konstatuojamosiose dalyse tiesiog nurodyta, jog kai kurios suinteresuotosios šalys mano, kad analogiškos šalies, t. y. Brazilijos Federacinės Respublikos, pasirinkimas normaliajai vertei nustatyti nebuvo tinkamiausias, nes kai kurie Kinijos ir Vietnamo gamintojai ir eksportuotojai nepatyrė kai kurių sąnaudų, pavyzdžiui, susijusių su mokslo tyrimais ir plėtra, tad jos teko klientui, nors Brazilijos gamintojams reikėjo padengti šias sąnaudas. Šios suinteresuotosios šalys kvestionuoja tos šalies pasirinkimą, nes iš tikrųjų jokio OEM nebuvo, todėl skyrėsi šalių, kurioms taikytos antidempingo priemonės, ir Brazilijos Federacinės Respublikos gamybos sąnaudų struktūra. Taigi laikinojo reglamento 120 konstatuojamojoje dalyje tiesiog nurodyta, kad šis skirtumas nėra priežastis, dėl kurios Brazilijos Federacinės Respublikos nereikėtų pasirinkti kaip analogiškos šalies ir kad tokias sąnaudas galima pakoreguoti nustatant normaliąją vertę.

45. Dėl ginčijamo reglamento 132–135 konstatuojamųjų dalių pripažįstu, kad jose siekiama pateisinti normaliosios vertės koregavimą siekiant atsižvelgti į mokslo tyrimų ir plėtros sąnaudas, kurios šalyse, susijusiose su antidempingo priemonėmis, ir analogiškoje šalyje skyrėsi.

46. Taigi reikia pripažinti, kad nė viena iš šių konstatuojamųjų dalių neleidžia teigti, kad *C & J Clark* ir *Puma* pateikė informaciją ir ekonominius duomenis, kurie leido apskaičiuoti dempingo skirtumą, taigi ir individualizuoti jas visų kitų ūkio subjektų atžvilgiu.

47. Be to, svarbu paminėti Nutartį *FESI / Taryba* [25], priimtą Europos pramonės ir sporto federacijai (FESI), kurios narė yra ir *Puma*, pareiškus ieškinį dėl pratęsimo reglamento panaikinimo. FESI manė, kad ji su savo nariais buvo konkrečiai susijusi, atsižvelgiant į teismo praktiką, suformuluotą sprendimuose *Nashua Corporation ir kt. / Komisija ir Taryba* (C-133/87 ir C-150/87, EU:C:1990:115) ir *Gestetner Holdings / Taryba ir Komisija* (C-156/87, EU:C:1990:116). Tačiau Bendrasis Teismas nusprendė, kad FESI nėra konkrečiai susijusi, nes jos nariai pateikė informaciją ir duomenis per peržiūros laikotarpį [26], kuriam pasibaigus buvo priimtas pratęsimo reglamentas.

48. Tiksliau kalbant, minėtos nutarties 49 punkte Bendrasis Teismas nurodė, jog „[iš šio reglamento] aiškiai matyti, kad Sąjungos institucijos vertino daugybę sudėtingų ekonominių klausimų, kad pateiktų antidempingo priemonių galiojimo pabaigos padarinių prognozę. Todėl importo kainos koregavimas siekiant apskaičiuoti priverstinio kainų mažinimo skirtumą, kad būtų atsižvelgta į importuotojų projektavimo ir mokslo tyrimų bei plėtros išlaidas, tebuvo vienas iš elementų, leidusių padaryti išvadą dėl žalos, ir niekaip negalėjo individualizuoti šią informaciją ir duomenis pateikusių asmenų taip pat, kaip subjektų bylose, kuriose priimti [sprendimai *Nashua Corporation ir kt. / Komisija ir Taryba* (C-133/87 ir C-150/87, EU:C:1990:115) ir *Gestetner Holdings / Taryba ir Komisija* (C-156/87, EU:C:1990:116)]“.

49. Be to, Nutarties *FESI / Taryba* (T-134/10, EU:T:2014:143) 51 punkte Bendrasis Teismas paaiškino, jog „neįrodyta, kad Sąjungos institucijos dempingo skirtumo apskaičiavimą grindė ieškovės narių pateikta informacija ir duomenimis. Iš šio [pratęsimo] reglamento 122 konstatuojamosios dalies ir [ginčijamo] reglamento 133 bei 135 konstatuojamųjų dalių matyti, kad buvo atsižvelgta į Brazilijos gamintojų projektavimo ir mokslo tyrimų bei plėtros sąnaudas, atliekant korekciją atsižvelgiant į šių sąnaudų ir Vietnamo bei Kinijos gamintojų patirtų mokslo tyrimų ir plėtros sąnaudų skirtumą. Nors iš

25 — T-134/10, EU:T:2014:143.

26 — Šios nutarties 54 punktas.

[ginčijamo] reglamento 135 konstatuojamosios dalies matyti, kad šia korekcija atsižvelgiama į OEM pardavimų ir pačių prekių ženklu pažymėtų prekių pardavimų skirtumą, tai nereiškia, kad ieškovės narių pateikti duomenis ir informacija buvo panaudoti siekiant pakoreguoti normaliąją vertę taip, kad šie nariai būtų individualizuoti kitų ūkio subjektų atžvilgiu“.

50. Atsižvelgdamas į šias aplinkybes manau, kad ginčijamas reglamentas ir pratęsimo reglamentas tikriausiai nėra konkrečiai susiję su *C & J Clark* ir *Puma*, todėl jos negalėjo pareikšti ieškinio dėl šių reglamentų panaikinimo pagal SESV 263 straipsnį. Bent jau yra gana realu abejoti tokio ieškinio priimtinumu. Tačiau primenu, kad asmens teisė teisme užginčyti Sąjungos aktų nuostatų galiojimą reiškia, kad ši šalis neabejotinai neturėjo teisės pagal SESV 263 straipsnį pareikšti tiesioginio ieškinio dėl šių aktų [27].

51. Atsižvelgiant į tai, kad labai sunku nustatyti, ar *C & J Clark* ir *Puma* turėjo galimybę pareikšti ieškinį dėl ginčijamo reglamento ir pratęsimo reglamento panaikinimo, man atrodo, kad pagal veiksmingos teisminės apsaugos reikalavimą jų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiuose teismuose pateiktą šių reglamentų neteisėtumu grindžiamą prieštaravimą reikia pripažinti priimtinu.

52. Taip pat, kalbant apie Tarybos ir Komisijos argumentą, kad *C & J Clark* ir *Puma* turėjo galimybę pareikšti ieškinį pagal pagrindinio reglamento 11 straipsnio 8 dalį, pasakytina, kad nacionaliniame teisme pateikdamos prašymą pripažinti aktą negaliojančiu jos negali išvengti šioje nuostatoje numatytų reikalavimų ir terminų taikymo, tad manau, kad jį reikia atmesti.

53. Iš tiesų primenu, kad minėtoje nuostatoje numatyta, jog importuotojas gali prašyti, kad jam būtų grąžinti jo sumokėti muitai, įrodęs, kad dempingo skirtumas, kurio pagrindu buvo sumokėti muitai, buvo pašalintas arba sumažintas taip, kad tapo mažesnis už galiojantį muitą. Taip numatomi atvejai, kai pasikeičia atitinkamų gamintojų ir eksportuotojų elgesys, todėl dėl pačios normaliosios vertės pakeitimo (sumažintas skirtumas) pasikeičia dempingo skirtumas arba dempingas baigiamas taikyti (panaikintas skirtumas). Šiais konkrečiais atvejais importuotojai neginčija jiems nustatytų antidempingo muitų teisėtumo, tačiau teigia, kad pasikeitusi padėtis turėjo tiesioginį poveikį iš pradžių nustatytam dempingo skirtumui.

54. Taigi aišku, kad pagrindinio reglamento 11 straipsnio 8 dalyje numatytas ieškinys skiriasi nuo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiuose teismuose pareikštų skundų, kai pareiškėjų pagrindinėse bylose pateiktu ginčijamo reglamento neteisėtumu grindžiamu prieštaravimu siekiama, kad būtų pripažintas kompetentingų valdžios institucijų nustatytų antidempingo muitų neteisėtumas, taip pagal Muitinės kodekso 236 straipsnį įgyjant galimybę reikalauti jų grąžinimo.

55. Galiausiai nesutinku su Tarybos ir Komisijos nuomone, kad tokie importuotojai kaip *C & J Clark* ir *Puma* negali remtis galimu teisės į prašymo suteikti RESVĮS ar IR išnagrinėjimą pažeidimu siekiant konstatuoti ginčijamo reglamento ir pratęsimo reglamento negaliojimą.

56. Iš tiesų reikia pažymėti, kad Teisingumo Teismo jau ne kartą buvo prašoma tikrinti antidempingo reglamento galiojimą atsižvelgiant į importuotojo, kuris turėjo ar turi sumokėti antidempingo muitus, pateiktą neteisėtumu grindžiamą prieštaravimą. Taigi byloje, kurioje priimtas Sprendimas *Ikea Wholesale* [28], Teisingumo Teismas turėjo galimybę patikrinti antidempingo reglamento galiojimą, visų pirma atsižvelgdamas į atitinkamo produkto „apskaičiuotąją“ normaliąją vertę ir „prilyginimo nuliui“ metodą, kuris buvo taikytas siekiant nustatyti bendrą dempingo skirtumą [29]. Byloje, kurioje priimtas Sprendimas *Valimar* [30], jis nagrinėjo antidempingo reglamento galiojimą, atsižvelgdamas į eksporto

27 — Žr. šios išvados 37 punktą.

28 — C-351/04, EU:C:2007:547.

29 — 43–57 punktai.

30 — C-374/12, EU:C:2014:2231.

kainų apskaičiavimo metodą, atliekant peržiūrą dėl antidempingo priemonių galiojimo pabaigos [31]. Neseniai byloje, kurioje priimtas Sprendimas *TMK Europe* [32], Teisingumo Teismo buvo prašoma patikrinti, ar kiti veiksniai nei tie, kurie susiję su importu, galėjo turėti tokią reikšmę, kad dėl jų buvo galima suabejoti priežastinio ryšio tarp Bendrijos pramonės patirtos žalos ir dempinguoto importo buvimu, o tai lemtų atitinkamo antidempingo reglamento negaliojimą [33].

57. Minėtose bylose Teisingumo Teismas niekada nekvestionavo importuotojų galimybės remtis teisės į tam tikrą normaliosios vertės ar eksporto kainų apskaičiavimo metodo taikymą siekiant nustatyti antidempingo muitus pažeidimu.

58. Iš tiesų antidempingo muitai susiję su tokiais importuotojais kaip minėtose bylose ar kaip *C & J Clark* ir *Puma*, kaip jau minėta, ne dėl tam tikrų jiems būdingų savybių ar faktinės padėties, išskiriančios juos iš kitų asmenų, bet dėl vienintelės jiems, kaip nagrinėjamų produktų importuotojams, būdingos objektyvios savybės, kuria pasižymi bet kuris kitas tokioje pačioje padėtyje esantis ar galintis atsidurti ūkio subjektas [34].

59. Kaip produktų, kuriems buvo taikomi antidempingo muitai, importuotojus reglamentas, kuriuo buvo nustatyti šie muitai, paveikė tiesiogiai, nes jie privalėjo sumokėti šiuos muitus, kurių suma paprastai nemaža. Tačiau RESVĮS suteikimas gamintojui ir eksportuotojui turi įtaką nustatant normaliąją vertę ir galiausiai dempingo skirtumą bei antidempingo muitus [35]. Be to, dėl IR suteikimo gamintojams ir eksportuotojams, kurie atitinka reikiamas sąlygas, yra taikomas individualus muitas, ir taip juos galima atskirti nuo kitų gamintojų ir importuotojų [36], taigi daugeliu atvejų taikyti mažesnį antidempingo muitą.

60. Atsižvelgdamas į visus pateiktus svarstymus manau, kad *C & J Clark* pateiktas ginčijamo reglamento neteisėtumu grindžiamas prieštaravimas ir *Puma* pateiktas šio reglamento ir pratęsimo reglamento neteisėtumu grindžiamas prieštaravimas yra priimtini.

B – *Dėl ginčijamo reglamento galiojimo*

61. Reikia patikslinti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas byloje C-34/14 nurodo ginčijamo reglamento ir pratęsimo reglamento galiojimą. Šiuo klausimu jis patikslina, kad prašyme priimti prejudicinį sprendimą nurodyti svarstymai apsiriboja prieštaravimais, susijusiais su ginčijamo reglamento, kuris yra pagrindinis aktas, teisėtumu, o pratęsimo reglamentu tik pratęstas antidempingo priemonės galiojimas [37]. Iš tiesų bus matyti, kad šio teismo pateikti klausimai dėl ginčijamo reglamento ir mano padarytos išvados dėl jų taip pat bus taikomos pratęsimo reglamentui, nes jame yra perimti nustatant galutinius antidempingo muitus taikyti metodai.

1. Dėl prašymų suteikti RESVĮS ir IR nagrinėjimo

62. Šiose bylose pateiktais pirmaisiais klausimais Teisingumo Teismo prašoma nuspręsti, ar ginčijamas reglamentas negalioja dėl pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies b ir c punktų ir 9 straipsnio 5 dalies pažeidimo. Iš tiesų *C & J Clark* ir *Puma* mano, kad šios nuostatos buvo pažeistos tiek, kiek Komisija nenagrinėjo prašymų suteikti RESVĮS ir IR, pateiktų į atranką neįtrauktų gamintojų, iš kurių jos importavo atitinkamus produktus.

31 — 39–61 punktai.

32 — C-143/14, EU:C:2015:236.

33 — 31–45 punktai.

34 — Sprendimas *Valimar* (C-374/12, EU:C:2014:2231, 37 punktas).

35 — Žr. pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies b punktą ir 11 dalį.

36 — Žr. šio reglamento 9 straipsnio 5 dalį.

37 — Žr. pratęsimo reglamento 519 konstatuojamąją dalį.

63. Šiuo klausimu primenu, kad sprendimuose *Brosmann Footwear (HK) ir kt. / Taryba* (C-249/10 P, EU:C:2012:53) ir *Zhejiang Aokang Shoes / Taryba* (C-247/10 P, EU:C:2012:710) Teisingumo Teismas nusprendė, kad Komisija turėjo pareigą priimti sprendimą dėl ūkio subjekto, prašančio suteikti jam RESVĮS, prašymo, nors šis subjektas ir nebuvo įtrauktas į atranką [38].

64. Iš tiesų jis nurodė, kad „pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalis priskirtina prie reglamento nuostatų, skirtų tik normaliajai vertei nustatyti, o to paties reglamento 17 straipsnis, susijęs su atranka, priskirtinas prie nuostatų, reglamentuojančių galimus dempingo skirtumo apskaičiavimo metodus. Taigi tai yra skirtingo turinio ir tikslo nuostatos“ [39].

65. Teisingumo Teismas pridūrė, kad pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies b punktas „nustato pareigą apskaičiuoti normaliąją vertę pagal to paties straipsnio 1–6 dalis, jei iš vieno ar kelių gamintojų paduotų tinkamai pagrįstų skundų paaiškėja, kad minėtas gamintojas ar gamintojai veikia rinkos ekonomikos sąlygomis. Dempingo skirtumo apskaičiavimo būdas neturi reikšmės tokiai pareigai, susijusiai su kiekvieno gamintojo veiklos gaminant ir parduodant panašų produktą ekonominių sąlygų pripažinimu“ [40].

66. Remdamasis šiais motyvais Teisingumo Teismas panaikino skundžiamus sprendimus ir nusprendęs, kad dėl ginčų galima priimti galutinį sprendimą, laikėsi nuomonės, kad reikia panaikinti ginčijamą reglamentą, kiek jis susijęs su šių dviejų bylų ieškovėmis [41].

67. Nors Teisingumo Teismas Sprendimo *Zhejiang Aokang Shoes / Taryba* (C-247/10 P, EU:C:2012:710) 32 punkte nurodė, jog „Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 91 punkte klaidingai atmetė ieškovės argumentus, kad pagal pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies b ir c punktus Komisija privalo išnagrinėti ūkio subjektų, neįtrauktų į atranką, prašymus suteikti RESVĮS arba IR“, ir dėl šios priežasties panaikino šį sprendimą, vis dėlto jis tik nusprendė, kad Komisija privalėjo pareikšti nuomonę dėl prašymo suteikti RESVĮS. Taigi jis nepareiškė pozicijos dėl to, ar Komisija taip pat privalo nagrinėti prašymą taikyti IR.

68. Todėl dabar reikia patikrinti, ar Komisija turėjo tokią pareigą.

69. Komisijos mano, kad neprivalo nagrinėti gamintojų ir eksportuotojų, neįtrauktų į atranką, pateiktų prašymų taikyti IR, jei taikydama pagrindinio reglamento 17 straipsnio 3 dalį nusprendžia, kad tokių skirtumų apskaičiavimas pernelyg apsunkintų tyrimą ir trukdytų jį baigti laiku.

70. Nepritariu tokiam požiūriui.

71. Iš tiesų, kaip ir nuostatų, susijusių su RSVĮS, atveju, manau, kad nuostatų, susijusių su IR, turinys ir tikslas skiriasi nuo pagrindinio reglamento 17 straipsnio 3 dalies turinio ir tikslo.

72. IR gali būti suteiktas tik gamintojams ir eksportuotojams, esantiems valstybėse, kuriose nėra rinkos ekonomikos. Taikant šį IR gamintojui ir eksportuotojui gali būti pritaikytas individualus antidempingo muitas, kuris daugeliu atvejų yra mažesnis už valstybėje, kurioje nėra rinkos ekonomikos, įsikūrusiems gamintojams ir eksportuotojams nustatomą vieną tarifą. Kad gamintojui ir eksportuotojui galėtų būti pritaikytas toks režimas, jis turi pateikti Komisijai daug informacijos, kuri turėtų įrodyti, kad jis veikia nepriklausomai nuo valstybės, t. y. kad ir teisiškai, ir faktiškai laisvai priima sprendimus dėl savo

38 — Atitinkamai žr. šių sprendimų 36–38 ir 29–32 punktus.

39 — Atitinkamai žr. minėtų sprendimų 37 ir 33 punktus.

40 — Atitinkamai žr. šių sprendimų 38 ir 30 punktus.

41 — Atitinkamai žr. minėtų sprendimų 40–43 ir 34–37 punktus.

pardavimų ir eksporto. Taigi visų pirma jis turi įrodyti, kad yra laisvas perkelti savo kapitalą ir pelną tuo atveju, jeigu įmonė būtų visiškai ar iš dalies kontroliuojama užsienio subjektų, kad dėl eksporto kainų, eksportuojamų kiekių ir pardavimo tvarkos būtų sprendžiama laisva valia ar kad dauguma jo akcijų priklauso fiziniams asmenims [42].

73. Taigi pagrindinio reglamento 9 straipsnio 5 dalyje nustatyti kriterijai, kuriuos reikia įvykdyti norint gauti IR. Jeigu šie kriterijai įvykdomi, suteiktas IR padės nustatyti normaliosios vertės apskaičiavimo metodą [43]. Tik pritaikius šį apskaičiavimo metodą normaliajai vertei nustatyti ir nustačius eksporto kainą remiantis gamintojų ir eksportuotojų, kuriems buvo suteiktas IR, pateikta informacija, savo ruožtu nustatomas dempingo skirtumas. Šiame etape gamintojai ir eksportuotojai pagal pagrindinio reglamento 17 straipsnio 3 dalį gali prašyti, kad šis skirtumas būtų apskaičiuotas individualiai. Taigi Komisija gali patenkinti šį prašymą arba nusprendusi, kad gamintojų ir eksportuotojų yra tiek daug, kad individualus nagrinėjimas nepagrįstai apsunkintų jos užduotį ir sukliudytų laiku užbaigti tyrimą, arba atmesti jį ir nustatyti valstybės lygiu taikomą dempingo skirtumą.

74. Taigi aišku, kad prašymą taikyti IR, kaip ir prašymą suteikti RESVĮS, reikia skirti nuo prašymo taikyti individualų dempingo skirtumą. Taigi manau, kad Komisija negalėjo pagrindinio reglamento 17 straipsnio 3 dalies taikymo išplėsti prašymams taikyti IR ir privalėjo išnagrinėti šiuos prašymus.

75. Atsižvelgdamas į visus pateiktus samprotavimus manau, kad reikia pripažinti, jog ginčijamas reglamentas negalioja, kiek Komisija neišnagrinėjo Kinijos ir Vietnamo gamintojų ir eksportuotojų, neįtrauktų į atranką, prašymų suteikti RESVĮS ir taikyti IR ir taip pažeidė pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies b punkto ir 9 straipsnio 5 dalies reikalavimus. Kadangi pratęsimo reglamentu pratęsiamas antidempingo muitų, kurie buvo nustatyti ginčijamu reglamentu [44], taikymas, jį taip pat reikia pripažinti negaliojančiu.

2. Dėl padarinių, kurių sukėlė trijų mėnesių termino praleidimas prašymams suteikti RESVĮS ir taikyti IR išnagrinėti

76. Antruoju ir trečiuoju klausimais byloje C-659/13 ir pirmuoju klausimu byloje C-34/14 Teisingumo Teismo prašoma nuspręsti, ar ginčijamas reglamentas negalioja, nes Komisija per tris mėnesius nepriėmė sprendimo dėl į atranką įtrauktų ir neįtrauktų gamintojų ir eksportuotojų prašymų suteikti RESVĮS.

77. Pareiškėjų pagrindinėse bylose teigimu, iš Sprendimo *Brosmann Footwear (HK) ir kt. / Taryba* (C-249/10 P, EU:C:2012:53) matyti, kad jeigu Komisija nesilaiko pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies c punkte numatyto trijų mėnesių termino išnagrinėti klausimą, ar gamintojas ir eksportuotojas atitinka RESVĮS suteikimo sąlygas, ginčijamas reglamentas savaime negalioja. Taryba ir Komisija visų pirma mano, jog iš Sprendimo *Ningbo Yonghong Fasteners / Taryba* (C-601/12 P, EU:C:2014:115) matyti, kad šio termino nesilaikymas negali lemti ginčijamo reglamento panaikinimo, nebent pareiškėjos pagrindinėse bylose įrodytų, kad, jeigu šis terminas nebūtų buvęs praleistas, Taryba būtų galėjusi priimti kitokį, pareiškėjų interesams palankesnį reglamentą.

78. Noriu pažymėti, jog iš Sprendimo *Brosmann Footwear (HK) ir kt. / Taryba* [45] matyti, jog trečiajame pagrinde ieškovės tvirtino, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, manydamas, kad jos negalėjo remtis pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies c punktu, kiek tai susiję su jų pačių prašymais suteikti RESVĮS, nes trijų mėnesių terminas „[buvo] susijęs su atvejais, kada Komisija privalo

42 — Žr. pagrindinio reglamento 9 straipsnio 5 dalies a–c punktus.

43 — Žr. Sprendimą *Brosmann Footwear (HK) ir kt. / Taryba* (T-401/06, EU:T:2010:67, 78 punktas), kuriame Bendrasis Teismas pagrįstai padarė šią išvadą, tačiau nenustatė teisingų jos padarinių.

44 — Žr. pratęsimo reglamento 519 konstatuojamąją dalį ir 1 straipsnio 3 dalį.

45 — C-249/10 P, EU:C:2012:53.

nagrinėti“ prašymus suteikti RESVĮS ir taikyti IR [46]. Nagrinėdamas šį pagrindą Teisingumo Teismas tiesiog nurodė, kad pagal šią nuostatą per tris mėnesius nuo tyrimo pradžios turi būti nustatoma, ar gamintojas atitinka tos pačios 7 dalies c punkto pirmoje pastraipoje nustatytus kriterijus, kurie leistų suteikti RESVĮS [47]. Be to, Bendrojo Teismo sprendimas toje byloje buvo panaikintas remiantis ne vien šiuo pagrindu, bet ir ieškovių pateiktais pirmaisiais dviem pagrindais [48].

79. Taigi man atrodo, jog iš minėto Sprendimo *Brosmann Footwear (HK) ir kt. / Taryba* [49] sunku daryti išvadą, jog Teisingumo Teismas nusprendė, kad pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies c punkte nustatyto termino nesilaikymas savaime lemia ginčijamo reglamento negaliojimą. Be to Sprendimo *Ningbo Yonghong Fasteners / Taryba* [50] 35 punkte Teisingumo Teismas paaiškino, kad Sprendime *Brosmann Footwear (HK) ir kt. / Taryba* (C-249/10 P, EU:C:2012:53) jis visai neužsiminė apie šio termino nesilaikymo padarinius.

80. Dėl Sprendimo *Ningbo Yonghong Fasteners / Taryba* (C-601/12 P, EU:C:2014:115), priešingai Tarybos ir Komisijos teiginiams, manau, jog jame nėra aiškiai nustatyta, kad šio termino nesilaikymas gali lemti ginčijamo reglamento negaliojimą tik tuo atveju, jeigu ieškovai įrodo, kad jei šis terminas nebūtų buvęs praleistas, Taryba būtų galėjusi priimti kitokį, jų interesams palankesnį reglamentą. Byloje, kurioje buvo priimtas tas sprendimas, Teisingumo Teismas, nagrinėdamas apeliacinį skundą, turėjo įvertinti du pagrindus, susijusius su tuo, kaip Bendrasis Teismas išaiškino pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies c punkto antrą pastraipą dėl prašymo suteikti RESVĮS pateikimo termino. Teisingumo Teismas pirmąjį pagrindą pripažino nepriimtinu [51]. Dėl antrojo pagrindo Teisingumo Teismas tiesiog nurodė, kad ieškovė klaidingai aiškino skundžiamą sprendimą [52] ir kad „šiomis aplinkybėmis ir nesant reikalo nuspręsti, ar [šioje nuostatoje] nustatytas terminas yra procedūrinė garantija, kuria siekiama apsaugoti ieškovės teisę į gynybą, reikia pripažinti, kad [šis pagrindas] neturi faktinio pagrindo, todėl jį reikia pripažinti nepagrįstu“ [53].

81. Tiesa, Teisingumo Teismas minėto sprendimo 42 punkte nusprendė, kad „bet kuriuo atveju ieškovės pateikiant minėtą pagrindą pateikti argumentai neturi reikšmės, nes ji nenurodė priežasčių, kurios įrodytų, jog negalima atmesti, kad sprendimas, susijęs su RESVĮ <...>, ar ginčijamas reglamentas būtų buvę palankesni jos interesams, jeigu minėto termino būtų buvę laikomasi, juo labiau kad ieškovė Teisingumo Teisme neginčijo skundžiamo sprendimo išvadų dėl sprendimo, susijusio su RESVĮ <...>, esmės“. Tai dar labiau leidžia daryti prielaidą, kad iš tikrųjų Teisingumo Teismas laikėsi Bendrojo Teismo praktikos, susijusios su pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies c punkto antroje pastraipoje numatyto trijų mėnesių termino nesilaikymo pasekmėmis [54]. Tačiau ši teismų praktika nėra visiškai aiški, todėl šiose bylose Teisingumo Teismas gali patikslinti savo poziciją.

46 — 25 punktas.

47 — 39 punktas.

48 — 40 punktas.

49 — C-249/10 P, EU:C:2012:53.

50 — C-601/12 P, EU:C:2014:115.

51 — 29–33 punktai.

52 — 39 ir 40 punktai.

53 — 41 punktas.

54 — Žr., pvz., sprendimus *Shanghai Excell M & E Enterprise et Shanghai Adeptech Precision / Taryba* (T-299/05, EU:T:2009:72); *Since Hardware (Guangzhou) / Taryba* (T-156/11, EU:T:2012:431) ir *Gold East Paper ir Gold Huasheng Paper / Taryba* (T-443/11, EU:T:2014:774).

82. Mano nuomone, minėtą teismų praktiką reikia patvirtinti. Iš tiesų, kaip pažymi Bendrasis Teismas, pagrindiniame reglamente, skirtingai nuo kitų šiame reglamente nustatytų procedūrinių terminų, nieko nenurodyta apie trijų mėnesių termino, nustatyto RESVĮS suteikti, praleidimo pasekmes [55]. Be to, šio klausimo labiau nepaaiškina ir parengiamieji darbai, po kurių pagrindinis reglamentas buvo papildytas 2 straipsnio 7 dalies c punktu, nes juose tik nurodoma, kad prašymas suteikti RESVĮS turi būti išnagrinėtas pakankamai anksti per tyrimą, kad būtų galima laikytis kitų terminų [56].

83. Sprendime *Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware / Taryba* [57] Teisingumo Teismo buvo prašoma nuspręsti, ar dėl pagrindinio reglamento 20 straipsnio 5 dalyje numatyto 10 dienų termino nesilaikymo turi būti panaikintas nagrinėjamas reglamentas, kuriuo nustatomi antidempingo muitai. Minėtoje nuostatoje numatyta, kad Komisija turi suteikti atitinkamoms įmonėms bent 10 dienų terminą pateikti pastaboms dėl galutinės informacijos, susijusios su faktais ir aplinkybėmis, kuriomis remiantis numatoma rekomenduoti nustatyti galutines priemones. Kaip ir pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies c punkto atveju, jame nieko nenurodyta apie šio termino nesilaikymo pasekmes.

84. Taigi Teisingumo Teismas, patvirtindamas Bendrojo Teismo poziciją, nusprendė, kad „dėl [minėto] termino nesilaikymo ginčijamas reglamentas gali būti panaikintas, tik jeigu šis pažeidimas galėjo lemti kitokią administracinės procedūros baigtį ir taip konkrečiai paveikti apeliantės teisę į gynybą“ [58]. Šiuo klausimu jis priminė, jog „iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos matyti, jog negalima reikalauti, kad apeliantė įrodytų, kad Komisija būtų priėmusi kitokį sprendimą, išskyrus tai, kad tokia prielaida nėra visiškai atmestina, nes jei šio procedūrinio pažeidimo nebūtų, apeliantė būtų galėjusi geriau užtikrinti savo gynybą [59].

85. Be to, tame pačiame sprendime Teisingumo Teismas turėjo progą nuspręsti dėl pasekmių, kurių sukelia Komisijos sprendimo dėl RESVĮS suteikimo priėmimas (pakeičiant pirmąjį sprendimą) praėjus trijų mėnesių terminui. Teisingumo Teismas nurodė, kad, „atsižvelgiant į teisėtumo ir gero administravimo principus, [pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies c punkto paskutinio sakinio] negalima aiškinti taip, kad jis įpareigoja Komisiją pasiūlyti Tarybai galutines priemones, dėl kurių visam laikui liktų galioti atliekant pirminį materialinių kriterijų vertinimą padaryta klaida, sukelianti neigiamų pasekmių atitinkamai įmonei“ [60]. Remdamasis tuo jis padarė išvadą, kad „jeigu vykstant tyrimui Komisija pa[žym]ėtų, kad, priešingai jos pirminiam vertinimui, įmonė atitinka pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies c punkto pirmoje pastraipoje nustatytus kriterijus, ji iš to turėtų padaryti tinkamas išvadas ir kartu užtikrinti, jog laikomasi pagrindiniu reglamentu numatytų procedūrinių garantijų“ [61].

86. Manau, Bendrasis Teismas padarė pagrįstą išvadą, jog reikia manyti, „kad nors paprastai sprendimas dėl [RESVĮS], laikantis pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies c punkto antros pastraipos, turi būti priimtas per tris mėnesius nuo tyrimo pradžios ir jame nustatytas statusas turi galioti visą šio tyrimo laikotarpį, vis dėlto pagal dabartinę Sąjungos teisę, atsižvelgiant į Sąjungos teismo pateiktą šios nuostatos aiškinimą <...>, pirma, vien tai, kad sprendimas priimtas praleidus šį terminą, nereiškia, [kad] reikia panaikinti reglamentą, kuriuo nustatytas antidempingo muitas, ir, antra, tokį sprendimą galima pakeisti vykdant procedūrą, jei pasitvirtina, kad jis klaidingas“ [62].

55 — Sprendimas *Shanghai Excell M & E Enterprise ir Shanghai Adeptech Precision / Taryba* (T-299/05, EU:T:2009:72, 116, 118 ir 119 punktai).

56 — Žr. Komisijos komunikatą Tarybai ir Europos Parlamentui dėl šalių, kuriose nėra rinkos ekonomikos, vertinimo per antidempingo procedūras ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas Nr. 384/96 (COM(97) 677 *final*), pasiūlymą. Be to, parengiamuosiuose darbuose, po kurių buvo priimtas 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1168/2012, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1225/2009 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių (OL L 344, p. 1), niekaip nepatikslintas tokio termino, kuris buvo pratęstas iki aštuonių mėnesių, tikslas.

57 — C-141/08 P, EU:C:2009:598.

58 — 81 ir 107 punktai ir juose nurodyta teismo praktika.

59 — 94 punktas.

60 — 111 punktas.

61 — 112 punktas.

62 — Sprendimas *Since Hardware (Guangzhou) / Taryba* (T-156/11, EU:T:2012:431, 167 punktas).

87. Atsižvelgdamas į šias aplinkybes laikausi nuomonės, kad Teisingumo Teismas turėjo patvirtinti Bendrojo Teismo praktiką, pagal kurią negalima manyti, kad kiekvienas pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies c punkte numatyto termino praleidimas turi savaime lemti Tarybos reglamento, kuriuo nustatomi galutiniai antidempingo muitai, negaliojimą. Iš tiesų toks termino praleidimas gali lemti minėtą negaliojimą, tik jeigu ieškovė įrodytų, kad jeigu šis terminas nebūtų praleistas, Taryba būtų galėjusi priimti kitokį, jos interesams palankesnį nei nagrinėjamasis, reglamentą [63].

88. Reikia pripažinti, kad pareiškėjos pagrindinėse bylose nenurodo jokios aplinkybės, kuri įrodytų, kad jeigu Komisija būtų laikiusis termino, palyginti su ginčijamu reglamentu, būtų buvęs priimtas jų interesams palankesnis reglamentas.

89. Todėl laikausi nuomonės, kad pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies c punkto antroje pastraipoje numatyto termino praleidimas neatskleidė aplinkybių, kurios paveiktų šio reglamento galiojimą.

3. Dėl dempingo skirtumo nustatymo

90. Pirmuoju klausimu byloje C-34/14 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat nori sužinoti, ar ginčijamas reglamentas negalioja dėl pagrindinio reglamento 9 straipsnio 6 dalies pažeidimo, nes apskaičiuojant svertinį vidutinį dempingo skirtumą, taikomą atrinktiems subjektams, nebuvo atsižvelgta į *Golden Step*, vienintelės bendrovės, kuriai buvo suteiktas RESVĮS, skirtumą, taigi ji neturėjo jokios įtakos vidutiniam svertiniam dempingo skirtumui, kuris buvo taikomas į šią atranką neįtrauktiems Kinijos gamintojams ir eksportuotojams.

91. Kaip suprantu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, Komisija turėjo individualius dempingo skirtumus apskaičiuoti į atranką įtrauktiems gamintojams ir eksportuotojams ir tuomet apskaičiuoti vidutinį svertinį dempingo skirtumą, įtraukdama individualų *Golden Step* skirtumą.

92. Šiuo klausimu manau, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klaidingai aiškina pagrindinį reglamentą. Pagal šio reglamento 2 straipsnio 11 dalį „dempingo skirtumas tiriamuoju laikotarpiu paprastai nustatomas palyginant normaliosios vertės svertinį vidurkį su visų eksporto į Bendriją sandorių kainų svertiniu vidurkiu arba palyginant individualias normaliąsias vertes su kiekvieno sandorio individualiomis eksporto į Bendriją kainomis“. Pagal šią dalį nedraudžiama atsižvelgti į atrinktas įmones. Atsižvelgdama į šią nuostatą Komisija galėjo pagrįstai apskaičiuoti vidutinį svertinį dempingo skirtumą į atranką įtrauktiems gamintojams ir eksportuotojams, nes priimant laikinąjį reglamentą nė vienas iš šių gamintojų ir eksportuotojų nebuvo gavęs nei RESVĮS, nei IR [64].

93. Kalbant apie dempingo skirtumo nustatymo eksportuotojams ir gamintojams, bendradarbiavusiems per tyrimą, bet neįtrauktiems į atranką, metodą, taip pat reikia pažymėti, kad Komisija taikė pagrindinio reglamento 9 straipsnio 6 dalį. Iš laikinojo reglamento 135 konstatuojamosios dalies matyti, kad šių gamintojų ir eksportuotojų dempingo skirtumas, kuris nenagrinėtas individualiai, buvo nustatytas apskaičiavus į atranką įtrauktų bendrovių svertinį dempingo skirtumo vidurkį. Pirma, vienas dempingo skirtumas buvo nustatytas atrinktiems Kinijos gamintojams ir eksportuotojams, o kitas – Vietnamo gamintojams ir eksportuotojams, ir abu šie skirtumai buvo priskirti prie kitų Kinijos ir Vietnamo gamintojų ir eksportuotojų [65].

63 — Ten pat, 160 punktas ir jame nurodyta teismo praktika.

64 — Žr. laikinojo reglamento 134 konstatuojamąją dalį.

65 — Žr. laikinojo reglamento 143 konstatuojamąją dalį.

94. Laikotarpiu nuo laikinojo iki ginčijamo reglamento priėmimo Komisija suteikė RESVĮS bendrovei *Golden Step*, kuri buvo atrinkta, nusprendusi, kad, atsižvelgiant į šios bendrovės pateiktą informaciją, reikėjo pataisyti pradinį sprendimą ir suteikti jai šį statusą [66]. Taigi šiai bendrovei buvo apskaičiuotas individualus dempingo skirtumas [67]. Tačiau taikytas metodas liko nepakitęs, t. y. Komisija taikė pagrindinio reglamento 9 straipsnio 6 dalį [68], ir niekas tame reglamente nerodo, kad taikant šį apskaičiavimo metodą nebuvo atsižvelgta į *Golden Step* dempingo skirtumą. Šiuo klausimu iš Sprendimo *Zhejiang Aokang Shoes / Taryba* [69] matyti, jog Bendrasis Teismas konstatavo, kad į *Golden Step* dempingo skirtumą buvo atsižvelgta apskaičiuojant vidutinį svertinį dempingo skirtumą kaip pavyzdį atrinktoms įmonėms [70]. Tiesa, Teisingumo Teismas panaikino minėtą sprendimą remdamasis tuo, kad Bendrasis Teismas pažeidė pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalį [71]. Tačiau ieškovė neginčijo išvados dėl atsižvelgimo į *Golden Step* dempingo skirtumą apskaičiuojant vidutinį svertinį dempingo skirtumą.

95. Todėl atsižvelgdamas į visus pateiktus samprotavimus manau, kad ginčijamame reglamente dempingo skirtumai Kinijos ir Vietnamo kilmės avalynės su batviršiais iš odos eksportui buvo nustatyti tinkamai. Be to, ši išvada taikoma ir pratęsimo reglamentui, nes iš jo matyti, kad buvo taikytas tas pats apskaičiavimo metodas [72].

4. Dėl žalos ir priežastinio ryšio nustatymo

96. Ketvirtuoju, penktuoju ir šeštuoju klausimais byloje C-659/13 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo Teisingumo Teismo nuspręsti, ar ginčijamą reglamentą reikia pripažinti negaliojančiu, nes juo pažeisti pagrindinio reglamento 3–5 ir 17 straipsniai, kadangi bendradarbiavo labai nedaug Bendrijos gamintojų ir tyrimo medžiagos įrodymai atskleidė, kad Bendrijos pramonės patirta žala buvo vertinama naudojant iš esmės klaidingus duomenis, o kiti veiksniai, kurie, kaip buvo žinoma, galėjo sukelti žalą, nebuvo tinkamai išskirti ir atskirti nuo importo, kuris tariamai buvo dempinguojamas, padarinių.

97. Pirmiausia dėl ketvirtojo klausimo *C & J Clark* tvirtina, kad Sąjungos institucijos negalėjo teisingai įvertinti Bendrijos pramonei padarytos žalos, nes buvo atrinkta ir skundą palaikė tik 10 Bendrijos gamintojų, o jie atstovavo tik 4,2 % Bendrijos gamybos, tikrai ne 25 %, kurių reikalaujama pagrindinio reglamento 5 straipsnio 4 dalyje.

98. Nesutinku su *C & J Clark* pozicija.

99. Primenu, kad šio reglamento 5 straipsnio 1 ir 4 dalyse numatyta, kad tyrimas siekiant nustatyti bet kokio įtariamo dempingo faktą, lygį ir poveikį yra pradedamas pagal skundą arba Bendrijos pramonės vardu. Taip yra, jeigu skundui pritaria tie Bendrijos gamintojai, kurių bendra gamybos apimtis yra daugiau nei 50 % visų skundui pritariančių ar nepritariančių Bendrijos gamintojų, gaminančių panašų produktą. Tačiau tyrimas nepradedamas, jei skundui aiškiai pritariančių Bendrijos gamintojų gamybos apimtis sudaro mažiau nei 25 % visų Bendrijos gamintojų, gaminančių panašų produktą.

66 — Žr. ginčijamo reglamento 70–72 konstatuojamąsias dalis.

67 — Žr. šio reglamento 146 konstatuojamąją dalį.

68 — Ten pat.

69 — T-407/06 ir T-408/06, EU:T:2010:68.

70 — 103 punktas.

71 — Sprendimas *Zhejiang Aokang Shoes / Taryba* (C-247/10 P, EU:C:2012:710, 34 punktas).

72 — Žr. šio reglamento 126, 127 ir 130 konstatuojamąsias dalis.

100. Kadangi Bendrijos gamintojų buvo daug, Komisija iš pradžių nusprendė surinkti įvairią informaciją, susijusią su šiais gamintojais, išsiųsdama jiems klausimyną dėl teisės pareikšti ieškinį. Atsakydami į šį klausimyną Bendrijos gamintojai visų pirma turėjo pareikšti savo poziciją dėl galimo antidempingo tyrimo pradėjimo – ar pritarė skundui, nepritarė jam arba neturėjo nuomonės[73]. Kaip Bendrasis Teismas pažymėjo Sprendime *Brosmann Footwear (HK) ir kt. / Taryba*[74], teisinis pagrindas, kuriuo remiantis buvo prašoma pateikti šią informaciją, buvo pagrindinio reglamento 5 straipsnio 4 dalis. Be to, klausimyno priede buvo pateikti šio reglamento 4 ir 5 straipsniai. Kaip ir Bendrasis Teismas, manau, jog tai įrodo, kad Bendrijos gamintojai žinojo, kad šiuo klausimynu siekta visų pirma nustatyti, ar jie pritaria skundui, ar ne, ir kad jie šiuo pagrindu turėjo pateikti tam tikrų įrodymų dėl dempingo buvimo, žalos ir šių dviejų aplinkybių priežastinio ryšio[75], o tie įrodymai pagal pagrindinio reglamento 5 straipsnio 2 dalį sudaro skundą.

101. Remiantis tuo galima daryti paprastą išvadą. Atsakymo į klausimyną dėl teisės pareikšti ieškinį pakako įrodyti, kad 814 Bendrijos gamintojų, atstovavusių daugiau kaip 40 % Bendrijos pramonės, pritarė skundui pagal šio reglamento 5 straipsnio 4 dalį[76]. Tik tuomet, atsižvelgdama į šių gamintojų pateiktą informaciją, Komisija atrinko tuos gamintojus, kurie galėjo geriausiai atstovauti Bendrijos pramonei, kad pagal pagrindinio reglamento 17 straipsnį jie būtų atrinkti pavyzdžiai[77].

102. Be to, iš penktojo klausimo byloje C-659/13 matyti, jog prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui taip pat kyla abejonių dėl ginčijamo reglamento galiojimo dėl pagrindinio reglamento 3 straipsnio 2 dalies ir SESV 296 straipsnio pažeidimo, nes tyrimo bylos medžiagoje esantys įrodymai patvirtino, kad Bendrijos pramonės patirta žala buvo įvertinta naudojant iš esmės klaidingus duomenis.

103. Šiuo aspektu *C & J Clark* paaiškina, kad Komisija gavo informacinius pranešimus, kurie leido suabejoti kai kurių Bendrijos gamintojų pateikta informacija atliekant antidempingo tyrimą. Vis dėlto Sąjungos institucijos nepakeitė savo išvadų, susijusių su žala, remdamosi minėtais pranešimais, o ginčijamame reglamente to priežastys nenurodytos. Taigi jos pažeidė pagrindinio reglamento 3 straipsnio 2 dalį, pagal kurią žalos buvimo nustatymas yra grindžiamas ją patvirtinančiais įrodymais ir atlikus objektyvų tyrimą.

104. Reikia paminėti, jog šio reglamento 3 straipsnio 5 dalyje nurodyta, kad importo dempingo kainomis poveikio Bendrijos pramonei tyrimas apima visų ekonominių veiksnių ir su pramonės padėtimi susijusių rodiklių įvertinimą. Tačiau darau išvadą, kad *C & J Clark* minėti informaciniai pranešimai, kuriuos ji pateikė kaip priedą prie savo pastabų, iš tikrųjų tėra spaudoje paskelbti įtarimai dėl sukčiavimo ir pažeidimų, kuriuos, kaip teigiama, padarė Bendrijos avalynės gamintojai[78]. Taigi atlikdamos antidempingo tyrimą Sąjungos institucijos galėjo pagrįstai atmesti šiuos nereikšmingus, įrodomosios galios neturinčius informacinius pranešimus ir sutelkti dėmesį į daugelį kitų svarbių ir sudėtingų aspektų, apie kuriuos pranešė atitinkami ūkio subjektai.

105. Galiausiai šeštuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas byloje C-659/13 nori sužinoti, ar ginčijamas reglamentas negalioja, nes juo pažeidžiama pagrindinio reglamento 3 straipsnio 7 dalis, kadangi kitų veiksnių, kurie, kaip buvo žinoma, galėjo sukelti žalą, padariniai nebuvo tinkamai išskirti ir atskirti nuo galbūt dempinguoto importo padarinių, todėl nebuvo tinkamai įrodytas šio importo ir Bendrijos pramonės patirtos žalos priežastinis ryšys.

73 — Žr. *C & J Clark* pastabų 43 punktą ir 2 priedą. Taip pat žr. Sprendimą *Brosmann Footwear (HK) ir kt. / Taryba* (T-401/06, EU:T:2010:67, 109 ir 110 punktai). Primenu, kad Teisingumo Teismas panaikino šį sprendimą remdamasis tuo, kad Komisija neišnagrinėjo prašymo suteikti RESVĮS. Bendrojo Teismo išvadomis šiais klausimais nebuvo abejojama.

74 — T-401/06, EU:T:2010:67.

75 — 111 punktas.

76 — Žr. ginčijamo reglamento 155 ir 158 konstatuojamąsias dalis.

77 — Žr. laikinojo reglamento 65 konstatuojamąją dalį ir ginčijamo reglamento 57 konstatuojamąją dalį. Taip pat žr. *C & J Clark* pastabų 44 punktą.

78 — Taip pat žr. Sprendimą *Brosmann Footwear (HK) ir kt. / Taryba* (T-401/06, EU:T:2010:67, 167 punktas).

106. Visų pirma, *C & J Clark* teigimu, Sąjungos institucijos pakankamai neišnagrinėjo Bendrijos pramonės konkurencingumo stokos, importo iš trečiųjų šalių poveikio ar Kinijos kilmės importo kvotų panaikinimo poveikio.

107. Primenu, jog iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad žalos Bendrijos pramonei nustatymas apima sudėtingų ekonominių aplinkybių vertinimą, todėl vykdant tokio vertinimo teisminę kontrolę reikia tik patikrinti, ar buvo laikytasi procedūros taisyklių, ar tikslios faktinės aplinkybės, kuriomis grindžiamas ginčytinas pasirinkimas, ar nepadaryta akivaizdi klaida vertinant šias aplinkybes ir ar nebuvo piktnaudžiauta įgaliojimais. Tai ypač taikoma vykdant antidempingo tyrimą, kai siekiama nustatyti veiksnius, sukėlusius žalą Bendrijos pramonei [79].

108. Nustatydamos žalą Europos Sąjungos institucijos privalo ištirti, ar ji iš tiesų atsirado dėl importo dempingo kaina, ir neatsižvelgti į dėl kitų veiksnių atsiradusią žalą, visų pirma kilusią dėl pačių Bendrijos gamintojų elgesio [80].

109. Šiuo klausimu Sąjungos institucijos turi patikrinti, ar šių kitų veiksnių poveikis nebuvo toks, kad nutrauktų priežastinį nagrinėjamo importo ir Bendrijos pramonei padarytos žalos ryšį. Jos taip pat turi patikrinti, ar dėl kitų veiksnių atsiradusi žala neįtraukta į pagal pagrindinio reglamento 3 straipsnio 7 dalį apskaičiuotą žalą ir ar taikomas antidempingo muitas neviršija to, kas būtina importo dempingo kaina sukeltai žalai kompensuoti. Tačiau jei Sąjungos institucijos, nepaisydamos tokių veiksnių, konstatuoja, kad žala, atsiradusi dėl importo dempingo kaina, yra didelė, remiantis pagrindinio reglamento 3 straipsnio 1 dalimi galima nustatyti priežastinį šio importo ir Bendrijos pramonei padarytos žalos ryšį [81].

110. Primenu, kad kitų veiksnių, į kuriuos atsižvelgtina nustatant žalą, reikšmingumas vertinamas atliekant sudėtingą ekonominį vertinimą, kurį atlikdamos Sąjungos institucijos turi didelę diskreciją. Šioje byloje iš ginčijamo reglamento aiškiai matyti, kad Sąjungos institucijos nagrinėjo, ar Bendrijos gamintojų patirtos žalos nelėmė kiti veiksniai nei importas, kuriam taikytos antidempingo priemonės, visų pirma Bendrijos pramonės konkurencingumo stoka, importo iš trečiųjų valstybių poveikis ar Kinijos kilmės importo kvotų panaikinimas [82].

111. Taigi atsižvelgdamas į visus pateiktus samprotavimus laikausi nuomonės, kad Sąjungos institucijos nepadarė klaidos, kai nustatė Bendrijos pramonės patirtą žalą ir priežastinį šios žalos bei importo, kuriam buvo taikomos antidempingo priemonės, ryšį.

79 — Sprendimas *TMK Europe* (C-143/14, EU:C:2015:236, 34 punktas).

80 — Ten pat, 35 punktas.

81 — Ten pat, 36 ir 37 punktas.

82 — Žr. laikinojo reglamento 222–238 konstatuojamąsias dalis ir laikinojo reglamento 210–231 konstatuojamąsias dalis. Šiuo atžvilgiu Bendrasis Teismas byloje, kurioje priimtas Sprendimas *Brosmann Footwear (HK) ir kt. / Taryba* (T-401/06, EU:T:2010:67), turėjo galimybę išsamiai išnagrinėti šiuos aspektus ir atmetė pagrindą, kad nebuvo pakankamai įrodytas priežastinis dempinguoto importo ir Bendrijos pramonės patirtos žalos ryšys (190–200 punktai). Primenu, kad nors Teisingumo Teismas panaikino šį sprendimą, kai nagrinėjo apeliacinį skundą, jis neabejojo Bendrojo Teismo išvadomis.

5. Ginčų sprendimo institucijos specialiosios grupės ataskaitų ir PPO taisyklių poveikis ginčijamo reglamento teisėtumui

112. Pateikdamas pirmąjį klausimą byloje C-34/14, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja dėl ginčijamo reglamento galiojimo, nes jis yra grindžiamas pagrindinio reglamento 9 straipsnio 5 dalimi. Tačiau prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad ši nuostata neatitinka Antidempingo susitarimo 6.10 ir 9.2 straipsnių. Be to, ginčijamas reglamentas taip pat negalioja, nes *Golden Step* dempingo skirtumas nebuvo apskaičiuotas pagal Antidempingo susitarimo 2.2.2 straipsnio iii punktą, remiantis PPO ginčų sprendimo institucijos (toliau – GSI), nagrinėjusios ginčą „ES-avalynė“, specialiosios grupės ataskaita [83].

113. Reikia priminti, jog iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad, atsižvelgiant į pobūdį ir bendrą struktūrą, Sutartis, įsteigianti PPO, ir šios sutarties 1, 2 ir 3 prieduose esantys susitarimai (toliau kartu – PPO susitarimai) iš esmės nėra normos, į kurias atsižvelgiama tikrinant Sąjungos institucijų aktų teisėtumą [84]. Taigi tik tuo atveju, kai Sąjunga ketina įvykdyti konkretų pagal šiuos susitarimus prisiimtą įsipareigojimą arba kai atitinkamame Sąjungos teisės akte yra aiški nuoroda į konkrečias šių susitarimų nuostatas, Sąjungos teismas prireikus turi atlikti Sąjungos akto ir jam įgyvendinti priimtų aktų teisėtumo, atsižvelgiant į PPO susitarimus, kontrolę [85].

114. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, iš pagrindinio reglamento 3 ir paskesnių konstatuojamųjų dalių matyti, kad jo nuostatos buvo pakeistos atsižvelgiant į 1994 m. užbaigtas daugiašales prekybos derybas ir naujus susitarimus, susijusius su GATT VI straipsnio įgyvendinimu, vienas iš kurių yra Antidempingo susitarimas. Taigi naujų susitarimų nuostatos, „*kiek tai yra įmanoma*, turi būti įtrauktos į [Sąjungos] teisę“ [86]. Sąjungos teisės aktų leidėjas priėmė pagrindinį reglamentą, kad įvykdytų savo tarptautinius įsipareigojimus, todėl Teisingumo Teismas, atsižvelgdamas į šiuos įsipareigojimus, turėjo tikrinti ginčijamo reglamento teisėtumą.

115. Neseniai Teisingumo Teismas galėjo pareikšti savo poziciją šiuo klausimu. Iš tiesų Sprendime *Komisija / Rusal Armenal* [87] jis nurodė, jog „tam tikrais atvejais yra pripažinęs, [kad] PPO antidempingo sistemai gali būti taikoma bendrojo principo, pagal kurį Sąjungos teismas negali atlikti Sąjungos institucijų aktų teisėtumo PPO susitarimų sąlygų atžvilgiu kontrolės, išimtis“ [88]. Vis dėlto „tam, kad konkrečiu atveju būtų taikoma tokia išimtis, reikia, kad būtų pakankamai įrodyta, jog teisės aktų leidėjas išreiškė norą Sąjungos teisėje įgyvendinti konkrečius įsipareigojimus, prisiimtus pagal PPO susitarimus [89]. Tam nepakanka, „<...> kad vien iš Sąjungos akto konstatuojamųjų dalių išplauktų, jog toks teisės aktas buvo priimtas atsižvelgiant į tarptautinius Sąjungos įsipareigojimus. Priešingai, būtina, kad iš specialių ginčijamų Sąjungos teisės nuostatų būtų aiškiai matyti, kad jomis siekiama Sąjungos teisėje įgyvendinti konkrečius įsipareigojimus, prisiimtus pagal PPO susitarimus“ [90].

116. Pagrindinio reglamento 9 straipsnio 5 dalyje buvo nustatyta speciali importo iš valstybių, kuriose nėra rinkos ekonomikos, sistema, t. y. IR atitinkamiems gamintojams ir eksportuotojams. Taikant šį režimą taikomas ypatingas normaliosios vertės apskaičiavimo metodas.

83 — Žr. specialiosios grupės ataskaitą „Europos Sąjunga – tam tikrai Kinijos kilmės avalynei skirtos antidempingo priemonės“ (PPO dokumentas WT / DS405/R).

84 — Sprendimas *Komisija / Rusal Armenal* (C-21/14 P, EU:C:2015:494, 38 punktas ir jame nurodyta teismo praktika). Išskirta mano.

85 — Ten pat, 40 ir 41 punktai ir juose nurodyta teismo praktika.

86 — Žr. pagrindinio reglamento 5 konstatuojamąją dalį.

87 — C-21/14 P, EU:C:2015:494.

88 — 44 punktas ir jame nurodyta teismo praktika.

89 — 45 punktas.

90 — 46 punktas.

117. Teisingumo Teismo išvada dėl pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies [91] taip pat taikoma jo 9 straipsnio 5 daliai. Iš tiesų iš minėto Komisijos komunikato [92] matyti, kad IR, kaip ir RESVĮS, siekiama atsižvelgti į tai, kad PPO valstybėse narėse atsiranda įmonės, neveikiančios rinkos ekonomikos sąlygomis, veikiančios nepriklausomai nuo valstybės ir laisvai teisiškai ir faktiškai nustatančios pardavimą eksportui. Taigi pagrindinio reglamento 9 straipsnio 5 dalyje taip pat išreikšta Sąjungos teisės aktų leidėjo valia šioje srityje patvirtinti savitą Sąjungos teisinės sistemos požiūrį.

118. Šia išvada neleidžia suabejoti tai, kad pagrindinio reglamento 5 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad Antidempingo susitarimo nuostatas reikia „kiek tai yra įmanoma“ perkelti į Sąjungos teisę. Iš tiesų šis nurodymas turi būti suprantamas taip, kad nors priimdamas pagrindinį reglamentą Sąjungos teisės aktų leidėjas ketino atsižvelgti į Antidempingo susitarimą, vis dėlto tai nereiškia, kad jis ketino įtraukti visas šias nuostatas į minėtą reglamentą [93].

119. Kalbant apie GSI specialiosios grupės ataskaitos poveikį ginčijamo reglamento galiojimui, reikia priminti, kad pagal Reglamento (EB) Nr. 1515/2001 [94] 1 straipsnio 1 dalį Taryba, kai GSI priima ataskaitą, gali, jei taikytina, panaikinti arba pakeisti ginčijamą priemonę ar taikyti kitas specialias priemones, kurios yra tinkamos tomis aplinkybėmis. Reikia pripažinti, kad nebuvo imtasi jokios specialios priemonės siekiant panaikinti arba pakeisti *Golden Step* nustatytą dempingo skirtumą. Kadangi Sąjunga neketino įgyvendinti konkretaus įsipareigojimo, prisiimto pagal Antidempingo susitarimą, ir kadangi, kaip jau buvo minėta, pagrindiniame reglamente nėra aiškios nuorodos į tikslias šio susitarimo nuostatas, ginčijamo reglamento teisėtumas negali būti tikrinamas atsižvelgiant į minėtą susitarimą, kaip jis vėliau buvo išaiškintas GSI rekomendacijose [95].

120. Todėl Teisingumo Teismas negali vertinti ginčijamo reglamento galiojimo, atsižvelgdamas į Antidempingo susitarimą, ir jam negali būti privaloma GSI specialiosios grupės ataskaita.

C – *Dėl padarinių, kuriuos reikia kildinti iš sprendimų „Brosmann Footwear (HK) ir kt. / Taryba“ ir „Zhejiang Aokang Shoes / Taryba“ bei iš ginčijamo reglamento negaliojimo*

121. Septintuoju klausimu byloje C-659/13 ir antrojo klausimo byloje C-34/14 a punktu Teisingumo Teismo prašoma nuspręsti dėl, pirma, sprendimų *Brosmann Footwear (HK) ir kt. / Taryba* (C-249/10 P, EU:C:2012:53) ir *Zhejiang Aokang Shoes / Taryba* (C-247/10 P, EU:C:2012:710) padarinių kitiems gamintojams ir eksportuotojams bei importuotojams ir, antra, ginčijamo reglamento negaliojimo padarinių.

1. Dėl sprendimų *Brosmann Footwear (HK) ir kt. / Taryba* ir *Zhejiang Aokang Shoes / Taryba* poveikio

122. Septintuoju klausimu *First-tier Tribunal (Tax Chamber)* iš esmės Teisingumo Teismo teiraujasi, ar dėl ginčijamo reglamento panaikinimo bylose, kuriose priimti sprendimai *Brosmann Footwear (HK) ir kt. / Taryba* (C-249/10 P, EU:C:2012:53) ir *Zhejiang Aokang Shoes / Taryba* (C-247/10 P, EU:C:2012:710), antidempingo muitai, sumokėti pagal šį reglamentą, nebuvo teisiškai privalomi sumokėti, kaip tai suprantama pagal Muitinės kodekso 236 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą.

123. Iš tikrųjų šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori sužinoti, ar toks panaikinimas turėtų poveikį *erga omnes*.

91 — 48–50 punktai.

92 — Žr. 56 išnašą.

93 — Žr. Sprendimą *Komisija / Rusal Armenal* (C-21/14 P, EU:C:2015:494, 52 punktas).

94 — 2001 m. liepos 23 d. Tarybos reglamentas dėl priemonių, kurių gali imtis Bendrija remdamasi PPO ginčų sprendimo tarybos patvirtinta ataskaita antidempingo ir apsaugos nuo subsidijavimo klausimais (OL L 201, p. 10; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 38 t., p. 50).

95 — Šiuo klausimu žr. Sprendimą *Ikea Wholesale* (C-351/04, EU:C:2007:547, 29–35 punktai).

124. Primenu, kad Teisingumo Teismas minėtais sprendimais panaikino ginčijamą reglamentą, „kiek jis yra susijęs su [šių bylų] ieškovėmis“.

125. Be to, pagal Teisingumo Teismo praktiką, „kadangi Sąjungos teismas negali priimti sprendimo *ultra petita*, neviršydamas savo įgaliojimų, panaikinimas negali apimti daugiau, nei reikalauja ieškovas [96]. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas patikslino, kad jei sprendimo adresatas nusprendžia pareikšti ieškinį dėl panaikinimo, Sąjungos teismas sprendžia tik dėl su juo susijusių sprendimo dalių, tačiau su kitais adresatais susijusios dalys, kurios nebuvo apskųstos, nėra ginčo, kurį turi išspręsti Sąjungos teismas, dalykas [97].

126. Be to, Teisingumo Teismas nusprendė, kad nors absoliutus teisinis poveikis, kurį turi Sąjungos teismo sprendimas dėl panaikinimo, yra susijęs tiek su sprendimo rezoliucine dalimi, tiek su jo motyvais, sudarančiais būtiną sprendimo pagrindą, jis negali panaikinti Sąjungos teismo kontrolei neperduoto akto, kuris taip pat yra neteisėtas [98].

127. Todėl Teisingumo Teismo atliktas ginčijamo reglamento panaikinimas bylose, kuriose priimti sprendimai *Brosmann Footwear (HK) ir kt. / Taryba* (C-249/10 P, EU:C:2012:53) ir *Zhejiang Aokang Shoes / Taryba* (C-247/10 P, EU:C:2012:710), kiek ieškovėms nustatomas antidempingo muitas, neturi įtakos kitų šio reglamento dalių galiojimui, visų pirma antidempingo muitui, taikomam kai kurios avalynės iš odos, kurią pagamino kiti gamintojai ir eksportuotojai, visų pirma tie, kurie aprūpina *C & J Clark* ir *Puma*, importui, nes šios dalys nebuvo ginčų, kuriuos Sąjungos teismo buvo prašoma išnagrinėti, dalykas [99].

128. Taigi ginčijamo reglamento panaikinimas minėtais sprendimais nereiškia, kad importuotojai, apsirūpinantys prekėmis iš kitų gamintojų ir eksportuotojų nei tie, su kuriais minėti sprendimai buvo susiję, teisiškai neprivalėjo mokėti antidempingo muitų, sumokėtų pagal šį reglamentą, kaip tai suprantama pagal Muitinės kodekso 236 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą.

2. Dėl padarinių, kildintinų iš ginčijamo reglamento negaliojimo

129. Antrojo klausimo byloje C-34/14 a punkte *Finanzgericht München* nori sužinoti, kokių padarinių kiltų, jei Teisingumo Teismas pripažintų ginčijamą reglamentą negaliojančiu.

130. Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką „nacionalinės valdžios institucijos savo nacionalinėje teisėje turi numatyti akto pripažinimo negaliojančiu pasekmes, o tai reikštų, kad pagal nagrinėjamą reglamentą sumokėti antidempingo muitai nebuvo teisiškai mokėtini, kaip tai suprantama pagal [Muitinės kodekso] 236 straipsnio 1 dalį, ir iš principo muitinės institucijos juos turi grąžinti pagal šią nuostatą, jeigu įvykdomos tokiam grąžinimui taikomos sąlygos, įskaitant numatytą šio straipsnio 2 dalyje“ [100].

131. Todėl, konkrečiai kalbant apie *Puma*, reikia pažymėti, kad po to, kai Teisingumo Teismas pripažįsta antidempingo reglamentą negaliojančiu, ūkio subjektas iš principo negali pretenduoti į antidempingo muitų, kuriuos sumokėjo pagal šį reglamentą ir kuriems pasibaigė Muitinės kodekso 236 straipsnio 2 dalyje numatytas trejų metų terminas, grąžinimą. Iš tiesų pagal šią nuostatą teisiškai neprivalomi sumokėti muitai gali būti susigrąžinami per trejus metus.

96 — Žr. Sprendimą *Nachi Europe* (C-239/99, EU:C:2001:101, 24 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

97 — Ten pat, 25 punktas ir jame nurodyta teismo praktika.

98 — Ten pat, 26 punktas ir jame nurodyta teismo praktika.

99 — Šiuo klausimu žr. Sprendimą *Nachi Europe* (C-239/99, EU:C:2001:101, 27 punktas).

100 — Žr. sprendimus *Trubowest Handel ir Makarov / Taryba ir Komisija* (C-419/08 P, EU:C:2010:147, 25 punktas ir jame nurodyta teismo praktika). Taip pat žr. Sprendimą *CIVAD* (C-533/10, EU:C:2012:347, 20 punktas).

132. Taigi į antrojo klausimo byloje C-34/14 a punktą reikia atsakyti taip, kad toks importuotojas kaip *Puma*, nacionaliniame teisme pareiškęs ieškinį dėl sprendimų, kuriais iš jo pagal ginčijamą reglamentą, Teisingumo Teismo pripažintą negaliojančiu, reikalaujama sumokėti antidempingo muitus, iš principo turi teisę remtis šiuo negaliojimu nacionaliniame teisme, kad susigrąžintų šiuos muitus pagal Muitinės kodekso 236 straipsnio 1 dalį. Nacionalinis teismas turi nustatyti, ar tokiam grąžinimui taikomos sąlygos, tarp jų – ir minėto straipsnio 2 dalyje nurodyta sąlyga, yra įvykdytos.

D – *Dėl ypatingų aplinkybių, arba „force majeure“, sąvokos, kaip ji suprantama pagal Muitinės kodekso 236 straipsnį*

133. Antrojo klausimo byloje C-34/14 b punkte prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės prašo Teisingumo Teismo nuspręsti, ar Muitinės kodekso 236 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą reikia aiškinti taip, kad ginčijamo reglamento panaikinimas reiškia „ypatingą aplinkybę“, kuri kliudo suinteresuotajam asmeniui pateikti prašymą per reikalaujamą trejų metų terminą, dėl to jam galima šį terminą pratęsti.

134. Šiuo klausimu reikia priminti, jog Teisingumo Teismas Sprendime *CIVAD*[101] nusprendė, kad „reglamento neteisėtumas nėra šioje nuostatoje numatytas *force majeure* atvejis, leidžiantis pratęsti trejų metų terminą, per kurį importuotojas gali prašyti grąžinti pagal šį reglamentą sumokėtus importo muitus“[102].

135. Mano nuomone, ši teismo praktika taikytina byloje C-34/14 nagrinėjamai situacijai. Iš tiesų primenu, kad „aplinkybių, kurių nebuvo galima numatyti, sąvoka, be objektyvaus elemento, susijusio su neįprastomis aplinkybėmis, nepriklausančiomis nuo teisės subjekto, apima subjektyvų elementą, susijusį su teisės subjekto pareiga apsisaugoti nuo neįprasto įvykio padarinių imantis tinkamų priemonių, nesukeliančių jam pernelyg didelių nuostolių“[103]. Iš tikrųjų ypatingų aplinkybių sąvoka sutampa su *force majeure* sąvoka[104].

136. Taigi motyvus, kuriuos Teisingumo Teismas pateikė Sprendime *CIVAD*[105], reikia taikyti byloje C-34/14. Sumokėtų importo ar eksporto muitų grąžinimas yra įprastos importo ir eksporto procedūros išimtis, todėl jį numatančios nuostatos aiškinamos siaurai, ir sąvoka „ypatingos aplinkybės“, kaip ji suprantama pagal Muitinės kodekso 236 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą, turi būti aiškinama siaurai[106].

137. Teisingumo Teismas taip pat nusprendė, kad, kiek tai susiję su objektyviuoju elementu, antidempingo reglamento neteisėtumas negali būti laikomas neįprasta aplinkybe[107]. Kalbant apie subjektyvųjį elementą, pažymėtina, kad *Puma* galėjo pateikti prašymą grąžinti iš karto po pirmojo antidempingo muitų sumokėjimo pagal ginčijamą reglamentą, visų pirma siekdama užginčyti šio reglamento galiojimą ir pateikdama neteisėtumu grindžiamą prieštaravimą nacionaliniame teisme, kuris galėtų arba privalėtų pateikti Teisingumo Teismui prejudicinį klausimą[108].

101 — C-533/10, EU:C:2012:347.

102 — 35 punktas.

103 — Žr. Sprendimą *Bell & Ross / VRDT* (C-426/10 P, EU:C:2011:612, 48 punktas).

104 — Žr. Nutartį *Faktor B. ir W. Gęsina / Komisija* (C-138/14 P, EU:C:2014:2256, 20 punktas). Savo praktikoje Teisingumo Teismas niekada nedarė realaus skirtumo tarp šių dviejų sąvokų, net atsisakydamas nagrinėti, ar iš tikrųjų yra toks skirtumas (žr. Sprendimo *Bayer / Komisija*, C-195/91 P, EU:C:1994:412, 33 punktą).

105 — C-533/10, EU:C:2012:347.

106 — 24 ir 25 punktai.

107 — 30 punktas.

108 — 31–33 punktai.

138. Todėl laikausi nuomonės, jog dėl to, kad *Puma* turėjo galimybę ginčyti minėto reglamento galiojimą per Muitinės kodekso 236 straipsnio 2 dalyje reikalaujamą trejų metų terminą ir pateikti prašymą grąžinti pagal ginčijamą reglamentą sumokėtus muitus, šio reglamento negaliojimas, jeigu Teisingumo Teismas tikrai jį konstatuotų, negalėtų būti laikomas ypatinga aplinkybe, sutrukdžiusia laiku pateikti prašymą grąžinti muitus [109].

139. Atsižvelgdamas į tai, kas nurodyta, manau, kad Muitinės kodekso 236 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą reikia aiškinti taip, kad reglamento, kuriuo nustatomi antidempingo muitai, pripažinimas negaliojančiu nėra šioje nuostatoje numatytas ypatingos aplinkybės atvejis, leidžiantis pratęsti trejų metų terminą, per kurį importuotojas gali prašyti grąžinti pagal šį reglamentą sumokėtus importo muitus.

V – **Išvada**

140. Atsižvelgdamas į išdėstytus argumentus, siūlau Teisingumo Teismui *First-tier Tribunal* atsakyti taip:

1. 2006 m. spalio 5 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1472/2006, nustatantis galutinį antidempingo muitą ir laikinojo muito, nustatyto Kinijos Liaudies Respublikos ir Vietnamo kilmės tam tikros avalynės su batviršiais iš odos importui, galutinį surinkimą, ir 2009 m. gruodžio 22 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 1294/2009 kuriuo, pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 384/96 11 straipsnio 2 dalį atlikus priemonių galiojimo termino peržiūrą, tam tikrai importuojamai Vietnamo ir Kinijos Liaudies Respublikos kilmės avalynei su batviršiais iš odos nustatomas galutinis antidempingo muitas, kurio taikymas išplėstas tam tikrai importuojamai iš Ypatingojo Administracinio Kinijos Regiono Makao siunčiamai avalynei su batviršiais iš odos, deklaruojamai kaip Ypatingojo Administracinio Kinijos Regiono Makao kilmės arba ne, negalioja, nes Europos Komisija neišnagrinėjo prašymų suteikti rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančios įmonės statusą ir individualiai vertinti neatrinktus Kinijos ir Vietnamo gamintojus ir eksportuotojus ir taip pažeidė 1995 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 384/96 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių 2 straipsnio 7 dalies b punkte ir 9 straipsnio 5 dalyje nustatytus reikalavimus.

2. Teisingumo Teismo atliktas Reglamento Nr. 1472/2006 panaikinimas bylose, kuriose priimti sprendimai *Brosmann Footwear (HK) ir kt. / Taryba* (C-249/10 P, EU:C:2012:53) ir *Zhejiang Aokang Shoes / Taryba* (C-247/10 P, EU:C:2012:710), kiek šių bylų ieškovėms nustatomas antidempingo muitas, neturi įtakos kitų šio reglamento dalių galiojimui, visų pirma antidempingo muitui, taikomam kai kurios avalynės iš odos, kurią pagamino kiti gamintojai ir eksportuotojai, importui, nes šios dalys nebuvo ginčų, kuriuos Sąjungos teismo buvo prašoma išnagrinėti, dalykas.

141. Siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti *Finanzgericht München*:

1. Reglamentas Nr. 1472/2006 ir Įgyvendinimo reglamentas Nr. 1294/2009 negalioja, nes Europos Komisija neišnagrinėjo prašymų suteikti rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančios įmonės statusą ir individualiai vertinti neatrinktus Kinijos ir Vietnamo gamintojus ir eksportuotojus ir taip pažeidė Reglamento Nr. 384/96 2 straipsnio 7 dalies b punkte ir 9 straipsnio 5 dalyje nustatytus reikalavimus.

2. Toks importuotojas kaip *Puma SE*, nacionaliniame teisme pareiškęs ieškinį dėl sprendimų, kuriais iš jo reikalaujama sumokėti antidempingo muitą pagal Teisingumo Teismo negaliojančiu pripažintą Reglamentą Nr. 1472/2006, iš esmės turi teisę remtis šiuo negaliojimu nacionaliniame

109 — 34 punktas.

teisme, siekdamas susigrąžinti šiuos muitus pagal 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, 236 straipsnio 1 dalį. Nacionalinis teismas turi nustatyti, ar tokiam grąžinimui taikomos sąlygos, tarp jų – ir minėto straipsnio 2 dalyje nurodyta sąlyga, yra įvykdytos.

3. Reglamento Nr. 2913/92 236 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą reikia aiškinti taip, kad reglamento, kuriuo nustatomi antidempingo muitai, pripažinimas negaliojančiu nėra šioje nuostatoje numatytas ypatingos aplinkybės atvejis, leidžiantis pratęsti trejų metų terminą, per kurį importuotojas gali prašyti grąžinti pagal šį reglamentą sumokėtus importo muitus.